

7937

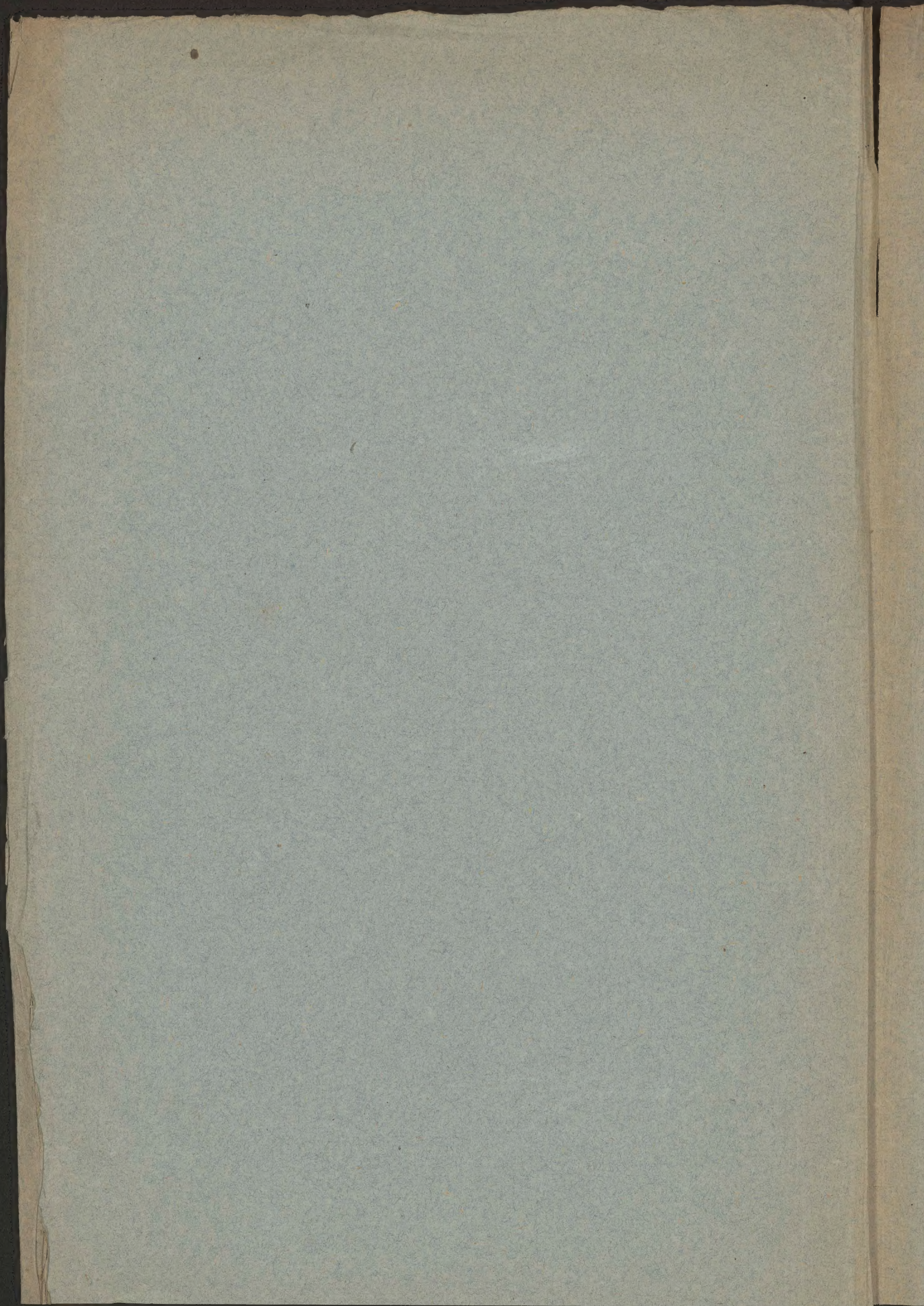
Bibl. Jap.

IV

L. Archineus scholus

(Investigations
in science and history
of the world in 1887)

c. 1887

1
Bochnia d. 2 paźd. 1887

W zatakwieniu wezwania Wydziału Kota krakow-
skiego Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych
z d. 7 września mam zaszczyt udzielić następu-
jących wyjaśnień stosownie do kwestyonarza.

I Stan budynku szkolnego

- a) Budynek ^{2 piętrowy} wystawiony został w r. 1886 we-
dług planu poprawionego i zatwierdzonego
przez Władze szkolne - a więc z widocznem
przeznaczeniem na gimnazjum
- b) Znajduje się zewnętrznie sal przeznaczonych
na klasy różnej wielkości - stosownie do
liczby uczniów, którzy na planie zaraz uwi-
doczniano - Wszystkie mają wysokość
4 metry 20 cm.

Z tych zewnętrznych mają długość	7.35 m.	szerok.	6.30 metr.
wiedm	" "	9.60	6.30
jedna	" "	11.40	6.30
jedna	" "	12.50	6.30
jedna	" "	15.40	6.30

Poza tego jest sala gimnastyczna długości 11.20 m: szerok. 9 m. i wys. 5 metr.

Wymiarów innych ubikacji nie podaje, wspomnieć
tylko wypada, że wysokości ich jednakowa tj 4.20
i szerokości 6.30 m. Długości tylko różna według
przeznaczenia.

c) Oświetlenie jest wyborne, bo sale do nauki zwrócone są na południe przeważnie, reszta ^{w łubie 6} na wschód i zachód. - Okna są wielkie gdyż ich wysokość mierzy 2'30 m. szerokość zaś 1'15 m. Takich okien dwie z mniejszych sal mają po 2 - inne po 3, 4 a wielka sala 8. -

d) Piese są stawiane z cegieł cieniłych i mają palecie z klas - Ogrzewaty malerycie, co w ubiegłym roku doświadczono. -

e. Ławki są najgorsze, jakie być mogą, gdyż zostały przeniesione ze starego budynku. Budowa ich jest tego rodzaju, że pulpit i siedlisko są stale z sobą spojenie, ponieważ zaś widocznie były robione dla dorosłej młodzieży, jaka niegdyś gimnazya zapetrniata, przeto odstęp między pulpitem a siedliskiem jest tak wielki, że uczniowie naszej miary ~~przy~~ podczas pisania kłusć muszą.

Jedną tylko ~~klas~~ klasa zaopatrzona jest w ławki zgodne nowego systemu

f) Wychodki umieszczone są wewnątrz gmachu i przytykają do północnej ściany. Jest ich na ~~każde~~ korytarze po 5

g) Zwykajem kulejszym zamiatają się sale w dni rekreacji tj. we środę i w sobotę każdego tygodnia. Co zaś do mycia to tylko 3 razy na rok tj. przed zawarciem roku, w ferje Bożego narodzenia i wielkanocne. -

h) Jak wspomniano wyżej jest osobna sala gimnastyczna urządzona umyślnie do tego wyższa niż inne i z inną podłogą.

NB. W każdej klasie są wentylatory w ścianie u góry dla przewyższania powietrza. -

II Położenie budynku

- a) Budynek gimnazyalny leży nieco na uboku chociaż w mieście jezowe. Wznosi się na wzgórku, które od niveau rynku głównego na 50 metrów wyżej leży. — Otoczony jest od wschodu w odległości 40 metrów 2 domkami, — od zachodu zaś starym budynkiem gimnazyalnym w odległości 10 metrów. Na południe i północ ma teren zupełnie wolny.
- b) Przed budynkiem ^{od południa} znajduje się plac wolny zadrzewiony drzewkami, a kiedyś może i klombami kwiatów — przecięty drogą idącą wzdłuż budynku. — Na północnej znów stronie budynku jest plac drugi zarosły drzewami, który po zniesieniu murów starego gimnazjum powiększy się jego area i ogrodem tak, iż wyniesie 2 morgi obszaru.
- c) W czasie prawy młodzieży przebywa i na placu południowym i północnym. Poważniejsi lub fryzernie starsi przechadzają się przed budynkiem na placu południowym, ruchliwsi zaś i żywsi na większym placu północnym proza budynkiem. —

Gdyby Szanowny Wydział potrzebował jakiego objaśnienia jeszcze, które tu może niedokładnie podano, proszę się odnieść do podpisanego zywliwego listu i kolegi

Hepolit Pukowski
prof. gimn.

I. Stan budynku szkolnego.

a) Budynek został wybudowany na cele szkolne roku 1882.

b.)

	Wielkość sal				Liczba uczniów	Przestrzeń od- pad. na 1 uczn.	Liczba okien
	długość m.	szerokość m.	wysokość m.	objętość m ³			
Nadole:							
Klasa przygotowawcza	800	6.50	4.50	234.000	55	4.255	2
II. kl. (a.) i (b.)	800	6.50	4.50	234.000	36	6.500	2
Na I piętrze:							
I. kl. (a.) i (b.)	1000	6.50	4.50	292.500	40	7.312	3
III. kl. (a.) i (b.)	1000	6.50	4.50	292.500	35	8.328	3
V. kl.	830	6.65	4.50	248.378	24	10.349	2
VI. kl.	830	6.65	4.50	248.378	28	8.871	2
Na II piętrze:							
IV. kl.	1030	6.70	4.50	310.545	54	5.751	3
VII. kl.	840	6.70	4.50	253.260	26	9.741	2
VIII. kl.	840	6.70	4.50	253.260	28	9.040	2

c.) Liczba okien podana wyżej; szerokość wzdłuż 150m, wysokość 2.60. Oświetlenie sztuczne za pomocą lamp naftowych w liczbie odpowiedniej.

d.) Piece murowane, opalane drewnem wewnątrz sal.

e.) Ławki zwykłej konstrukcji, nieakierowane.

f.) Liczba wychodków, po 4 na każdym piętrze, wydaje się niedostateczną, gdyż nie przypada ani po jednym wychodku na każdą klasę i oprócz tego niema osobnych wychodków dla nauczycieli. Przed-
sionki wychodków są nadzwyczaj ciasne mierząc 4.30m długości i 1.00 szerokości. w skutek czego i rynny (pisoiry) tam umieszczone niedosta-

teorenej są długości ze względu na ilość uczniów na każdym piętrze.

g.) Sale korytarze i schody myją się dwa razy na rok, wymiatają się dwa razy na tydzień, oprócz tego według potrzeby.

h.) Sali gimnastycznej nie ma, sala o wymiarach 1000m dług. 650m szerok. 450 wysk. pierwotnie dla klasy przygotowawczej przeznaczona jest tymczasowo dla ćwiczeń gimnastycznych urządzoną, licząc klasę przygotow. umieszczono w sali stosunkowo za małej pierwotnie dla zbiorów przyrodniczych przeznaczoną; te zaś zbiory zebrane są w sposób nieodpowiedni w pokojiku o wymiarach 700m dług. i 225m szerokości.

II. Położenie budynku szkolnego.

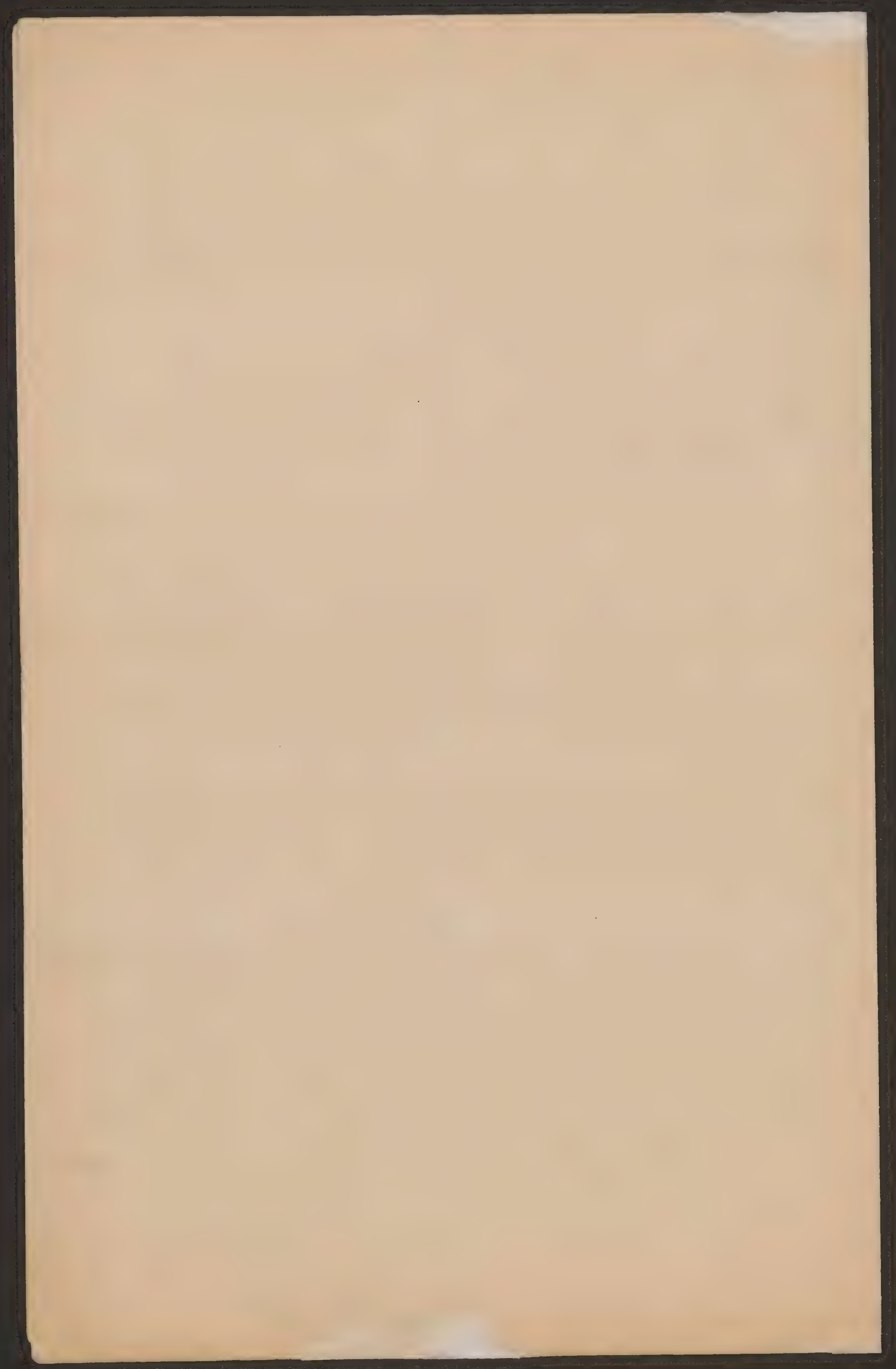
a.) Budynek leży na uboju w przedmieściu cichem i zdrowem.

b.) Sąsiedni obszar na dość znaczną przestrzeń jest wolny, tu i ówdzie tylko drzewami obsadzony i domami mieszkalnymi zabudowany.

c.) Miejsce wolne przed budynkiem zawiera 50m x 14m, zamienione na rodzaj ogrodu dla zakawy uczniów.

d.) Młodzież przebywa podczas paury bądźto w wyżej wymienionym ogrodzie bądźto na korytarzach na każdym piętrze 3m szeroki, przeszło 40m długich.

Kole brodzkie zwraca wreszcie uwagę świetnego Wydziału, żeby może było dobrze udać się w tej sprawie także do członków tych gimnazjów w których kół nie ma, gdyż właśnie może w takich gimnazjach są nieraz jeszcze większe braki pod względem urządzenia budynku szkolnego jak w innych.

I.) Stan budynku szkolnego.

- a) Czy gmach był budowany na cele szkolne lub nie? *Tak, w r. 1805!*
- b) Jaka jest wielkość sal w stosunku do liczby uczniów?
(Podać wymiar wysokości, szerokości i długości). *Na odwr. str.*
- c) Jak są sale oświetlone? *Slabo.*
(Liczba okien, szerokość ich i wysokość).
- d) Jakie są środki ogrzewania? *Piece kamiennie i żel., opalane z wewnątrz.*
(Rodzaj pieców, czy się pali zewnątrz sal czy też wewnątrz).
- e) Jakie są ławki? *Starej konstr.; tylko 15 nowiej;*
- f) Jakie jest urządzenie wychodków? *Liczba takowych przeznaczona dla uczniów? 4.*
- g) Jak często myją i zamiatają sale? *Dwa razy w tyg.*
- h) Czy zakład posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych? *Nie.*

II.) Położenie budynku szkolnego.

- a) Czy leży wśród miasta czy też na uboczu? *w rynku.*
- b) Czy sąsiedni obszar jest zabudowany lub wolny? *Rynek*
- c) Czy przy zakładzie znajduje się ogród lub miejsce wolne dla zabawy uczniów? *Nie*
- d) Gdzie młodzież przebywa podczas pauzy między lekcyami szkolnymi? *na kurytanach*

W Brzeżanach 3. paźdź. 1887.

Wkurowski.

		metry			
ad b)	Klasa, dtug.	mer. wys	ilość okien	wielkość okien	
Ia	13.03	6.96 3.37	3	1.7 x 1 m	
Ib	11.17	6.96 "	3	"	
II	9.10	6.03 "	2	"	
III	10.75	5.32 "	3	"	
IV	8.44	6.94 "	2	"	
V	11.88 _m	6.38 3.37	3	1.7 x 1 m	
VI	9.10	5.80 "	2	"	
VII	8.37	7.00 "	2	- - "	
VIII	10.55	6.94 "	2	— "	
sala red.	6.94	3.89	1	— "	

I.) Stan budynku szkolnego.

a) Czy gmach był budowany na cele szkolne lub nie? - *Nie na cele szkolne, tylko na wojskowy instytut wychowawczy, tak zwany sztyb.*

b) Jaka jest wielkość sal w stosunku do liczby uczniów?

(Podać wymiar wysokości, szerokości i długości).

patrz na odwrotnej stronie

c) Jak są sale oświetlone? *Trzy większe sale mają po 5 okien,*

(Liczba okien, szerokość ich i wysokość). Dwie tej samej objętości po 2 okna, są zatem nie dostatecznie oświetlone, 4 mniejsze po 2 okna, sala rymarska ma 6 okien. Każde okno wysokość 1,75 m - szerokość 0,9 m.

d) Jakie są środki ogrzewania?

(Rodzaj pieców, czy się pali zewnątrz sal czy też wewnątrz). W ~~4~~ 2. kl. są piece kamienne i opalają się wewnątrz, w reszcie kl. są żelazne, opalane zewnątrz, w sali rymarskiej 2 piece opal. wewnątrz

e) Jakie są ławki?

Żelazne, są zwykłe.

f) Jakie jest urządzenie wychodków? Liczba takowych prze-

znaczona dla uczniów?

Wychodki są zwykłej konstrukcji, liczba ich na ucni jest 9.

g) Jak często myją i zamiatają sale?

Myją raz w rok, zamiatają raz na tydzień

h) Czy zakład posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych?

Nie posiada. Ćwiczenia odbywają się w lesie podzielnicy na podwórzu, w zimie i podczas śniegu na korytarzu lub w klasie.

II.) Położenie budynku szkolnego.

a) Czy leży wśród miasta czy też na uboczu? - *na uboczu, przy najładniejszej ulicy*

b) Czy sąsiedni obszar jest zabudowany lub wolny?

Wolny, ziem. potocznie wśród publicznego ogrodu spacerowego

c) Czy przy zakładzie znajduje się ogród lub miejsce wolne

dla zabawy uczniów?

Znajduje się publiczny ogród spacerowy

d) Gdzie młodzież przebywa podczas pauzy między lekcjami szkolnymi?

wychodzi na podwórze, na wolny plac przed budynkiem ziem (ogród), może chodzić po całym ogrodzie. -

Wymiar sal w metrach

N. Długość Szerokość Wzrost

1.	11.13	9.85	3.50
2	11.63	6.30	3.50
3	6.34	6.15	3.50
4	11.63	6.45	3.50
5.	11.63	6.45	3.50
6	6.15	5.92	3.70
7	11.43	6.15	3.70
8	11.43	6.05	3.70
9	6.10	6.15	3.70
10	6.10	5.96	3.70

Największa sala N. 1.
 jest rygnakowa.
 oprócz niej jest 5 wiek,
 z których 2, z których 2
 4 z 5 maję po 5 okien, a
 2 tylko po 2 i to w niej
 nie krótszej (w szerokości)
 są całe nielofstale
 oświetlone. W jednej z
 takich sal (kl. II) mieści
 się obecnie 57 urni, -
 w innej (kl. III) 47 urn.
 W salach są murety, w
 2 oknach, w jednej
 z nich mieści się obecnie
 29 urni (kl. V.). -
 korytarze są dość obszerne,
 schody wygodne.
 Budynek jest jednopiętrowy

Liczba urn w 308. zapisanych. -

Drohobycz 13/10 1887

A. Gornicki

do b) i c) kwestyonaariusza.

Nazwa sali	Pietro	W. Tugosi	Szerokość	Wysokość	Powierzchnia podłogi	Objętość sali	Powierzchnia ołtarza	Światła elektryczne	Wizualizacja	Nr waga
		w metrach			m ²	m ³	m ²			
Sala klasy III, V. pierwsza	I	7,18	8,05	4,45	57,30	254,98	7,61	2	wschód	
" " IIIa	"	7,82	7,15	"	55,91	248,80	7,61	2	zachód	
" " IIa	"	7,15	6,00	"	42,90	190,91	7,61	2	"	
" " IIIb	"	8,31	7,15	"	59,42	267,42	7,61	2	"	
" " Ia	II	10,80	7,12	4,12	76,90	311,82	10,70	3	południe	
" " Ib	"	7,30	8,05	"	58,76	242,09	7,26	2	wschód	
" " V	"	7,32	6,81	"	49,85	205,38	7,26	2	"	
" " VI	"	6,72	7,26	"	48,79	201,01	7,26	2	południe	
" " IIb	"	7,30	7,77	"	56,72	233,68	7,26	2	zachód	
" " IIc	"	7,30	6,03	"	44,02	187,36	7,26	2	"	
" " IIa	"	7,30	8,31	"	60,66	249,87	7,26	2	"	
Sala gminiestaki	Paster	10,20	6,75	4,42	68,85	304,31	10,79	3	południe	crasno zajeżdżone
Pracownia mech. i murarstwa	"	9,82	6,87	"	67,47	298,22	10,79	3	południe	zbioru naukowe
Gabinet chemii	"	6,90	7,68	"	53,00	234,26	7,19	2	zachód	" "
Pracownia	"	6,92	6,03	"	41,73	184,44	7,19	2	"	crasno zajeżdżone
Sala	"	6,82	8,00	"	54,56	241,15	7,19	2	"	" "
Gabinet fizyki	I	10,45	6,95	4,45	72,63	323,20	10,03	5	wschód, południe	zbioru naukowe
Sala konferencyjna	"	6,84	7,15	"	48,90	217,60	7,61	2	wschód	niezajęta przez młodych
Przedpokój	"	7,15	2,93	"	20,95	93,22	3,80	1	"	" " "
Kancelaryja Dyrektora	"	6,00	7,12	"	42,72	190,10	7,61	2	południe	" " "
Biblioteka	"	6,75	7,10	"	47,92	213,24	7,61	2	"	zbioru naukowe
Sala modeli gipsow.	"	11,00	7,55	"	83,05	369,57	11,42	3	"	Aula: zbioru naukow.
Sala rysunkowa odrysów	"	13,30	7,10	"	94,43	420,21	15,22	4	"	crasno zajeżdżone
Gabinet rys. odrysów	"	7,17	2,97	"	21,29	94,74	3,80	1	zachód	zbioru naukowe
Gabinet hist. natury	II	6,02	7,30	4,12	43,94	181,03	7,26	2	południe	zbioru naukowe
do tegoż przedpokój	"	7,30	2,92	"	21,32	87,83	3,63	1	wschód	zbioru naukowe
Gabinet zbior. geograf.	"	11,30	7,70	"	87,01	358,48	10,70	3	południe	zbioru naukowe
Sala rys. geometryczn.	"	13,35	7,25	"	96,79	398,77	14,53	4	"	crasno zajeżdżone
Gabinety geom. matemat.	"	7,35	2,97	"	21,83	89,93	3,63	1	zachód	zbioru naukowe

Wszystkie pomieszczenia są stale zajęte

I Stan budynku szkolnego c.k. wyższej szkoły realnej i gim. w Jarosławiu

do a) Gmach powstał przed 10 laty na miejscu c.k. wyższej szkoły realnej i fundusze
gminy miasta Jarosławia wybudowany.

do b) c) seregótowa na odwróconej stronie.

do d) Piece kaflowe opalają się drewnem z wewnętrznej sali.

do e) Ławki starego i nowego systemu, oświetlenie małe, oparcia i siedzenia
wskazującej kuryerem wygibie, biała na białym. Wsalach rysunkowych
urządza się stół i stółki.

do f) Wychodzi z stolicami; oddzielny pisuar, walcobotkami i aksamitami
karami i kwarantanną wproszajacymi, tak w kierunku głównego. Na uwarów
przewodzą 4 ubikacje, jedna o 3 stolicach /Parti i pierwsze piętro pojedna
drugi piętro posiada 2 ubikacje / Natem 12 stoliców ilości walcobotki
na 344 uwarów. Mimo toż uwarów fetas a wychodzą, a stolicach drzwi
umieszczono na przeciw drzwi wchodzących do klas, ratującą i przewracając
oprost powietrze na klasach: w salach - x roki na rok wstrząsa
gmina rekonstruując. Na braku funduszy.

do g) Sali myją raz w roku, rannia lają, dla raz tygodniowo.

do h) Ławki posiada proba, sala gimnastyczna, która posiada, również jak sala
przebiegi chemii, gęsto berastanie niemy.
Prób braku studiów puz gmachu; wyżej przygotowanych walcobotki,
gmach przedkłada się mowianą, jest w dobrym stanie i pod wielokrotnym
objętości sali światło odpowiada wielkimi wymiarom.

II Potwierdzenie budynku szkolnego

do a) Serię na ubioru.

do b) Obrazek ekspedycji wolny.

do c) Posiada ośrodek przed klasą, klasami i kontem dyrektorów, którzy prze-
stająm najdłużej się mieszkać wolno /boisko/ do roboty uwarów.

do d) Podnoszą przez miasto, będącymi przebiegiem młodych walcobotki, na
kuryerach walcobotki o uwarów walcobotki na boisku
walcobotki gmachu.

W Jarosławiu dnia 5° października 1887 -

W. G. G. G.

Gimnazjum Pałto

budynek miejski.

I.) Stan budynku szkolnego.

a) Czy gmach był budowany na cele szkolne lub nie?

nie

Gimnazjum mieści się w 3 budynkach, z których pierwotnie każdy innemu celowi służył. Gmach główny mieszczą obecnie 5 klas i kancelaryj, sala konferencyjna, gabinet przyrodniczy, był przyrządnym kamieniem; drugi gmach budowany był na Radę powiatową, a teraz obecnie przeznaczony dla Dyrektora bardzo obszerny, 3 klasy, biblioteka i gabinet fizyczny. Trzeci gmach, oficyna w podwoju, w których mieści się sala gimnastyczna i 4 klasy przyrządzone z dawniej rogowym, i dla tego, w klasach na dachu tego budynku rośnie agnieszka, wilgoć, a do tego siana salitra.

b) Jaka jest wielkość sal w stosunku do liczby uczniów?
(Podać wymiar wysokości, szerokości i długości).

	Długość, m.	Szerokość, m.	Wysokość, m.	Liczba uczniów.
1.	7.80	6.50	3.62	28
2	8.	6.70	3.42	54
3	6.50	5.90	3.50	40
4	6.60	6.50	3.45	34
5	7.90	7.70	3.	34
6	7.97	7.46	3.	42
7	8.50	7.46	3.	54
8	7.66	7.46	3.	43
9	6.	4.40	3.50	33
10	5.	5.	3.30	30
11	7.90	5.30	3.30	36
12	9.18	5.45	3.30	40

W r. 887 ujęto na, obecnie
z powodu zmniejszenia paraleli
nie.

c) Jak są sale oświetlone?
(Liczba okien, szerokość ich)

5 klasz mają po 3 okna, 5 po 2
okna, 1 klasa ma 1 okno, 1 okno 1
a drugie wybitujące na dach.
Okna są średniej wysokości i szerokości.

Wszystkie klasy mają światło dostateczne
4 klasy mają brak światła w ogóle
nie w głąbie, ^{a przede} po prostu, że sale są
złotobite, a okna były z jednej strony,
nie, po prostu, że mają niedobre hotel
mocy słabe mają okna i to zaciemnia
nie przytępił budynkiem.

d) Jakie są środki ogrzewania?
(Rodzaj pieców, czy się pali zewnątrz sal czy też wewnątrz).

Pieca kamienne opał
są z się zewnątrz z
maga; ciepło dostateczne

e) Jakie są ławki?

Amerykańskie - dla starszych ze miedzi

f) Jakie jest urządzenie wychodków?
Liczba takowych przeznaczona dla uczniów?

Wychodki są tylko 10
Dyktu szkolnego - dla tego nie mają
odpowiednie. Jest ich 4 na 450 uczniów, 1
na 50 uczniów.

g) Jak często myją/zamiatają sale?

Myją raz na wakacjach.
Zamiatają 2 razy w tygodniu.

h) Czy zakład posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych?

Zakład posiada salę
gimnastyczną w
budynku przyrobionym z nożami. Ta sala
jednak jest za mała (mała) i niegodna, a
prócz niej jest jeszcze jedna na godzinę gimnastyki,
słyszysz, to jest za mała.

II.) Położenie budynku szkolnego

a) Czy leży wśród miasta czy też na uboczu?

w ryndu - w dnie targowca

b) Czy sąsiedni obszar jest zabudowany lub wolny?

States przed oknami -
obliczanie okien niemożliwe

b) zabudowany

c) Czy przy zakładzie znajduje się ogród lub miejsce wolne dla zabawy uczniów?

driedziniec

d) Gdzie młodzież przebywa podczas pauzy między lekcyami szkolnymi?

na driedziniec

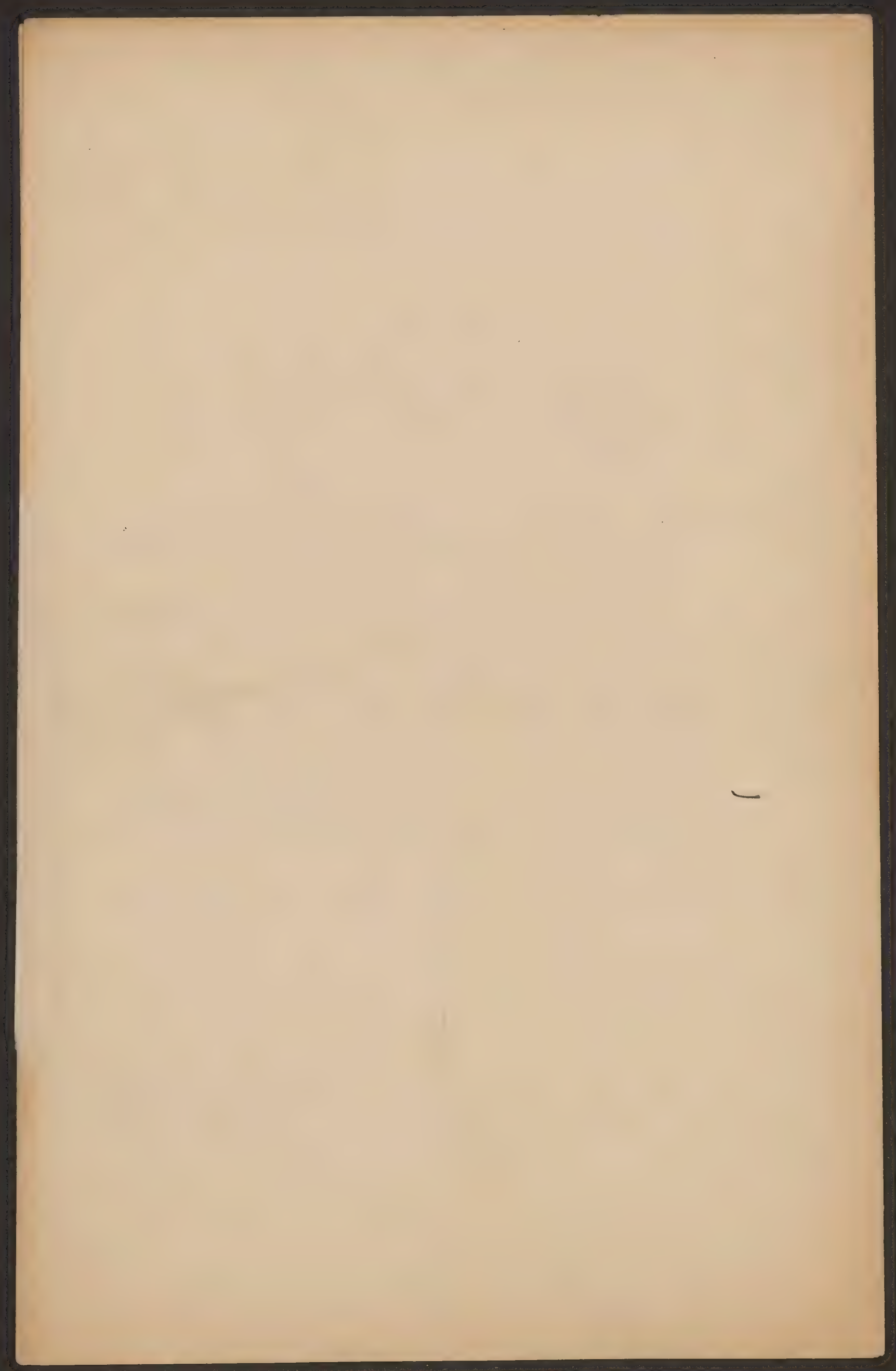
między głównym bu-
dynkiem a oficyną,
oni jest dziedziniec,
gdzie się w lecie i

zmieszanie gimnazjum odbywa się.
W drugim budynku jest duży dzied-
ziniec oddzielony od pierwszego
murkami i rozetkami.
Na tych dziedzińcach przebywa
młodzież podczas paizy.

Dodatek: Gabinet przyrządowy ma
zgrupowany total z totalnem wy-
strójcem na wystrój.

Gabinet fizyczny ma ze ciemno-
- 2 pokoje mój -

Biblioteka ma 1 pokój mój - 1 mój,
czy pokój stoi przynajmniej 1 mój.
W tym mieszkają się dani bibli-
oteka, dla tego jest i teraz jeszcze nie,
które książki chcą zobaczyć.

L. k. akadem. gimnazjum we Lwowie.

Wspomocni na kwetyonara

I. co do planu budynku szkolnego:

a). Gimnazjum umieszczone w gmachu „Narodnyj dim” przy ulicy Dmianiskiej № 1., nie budowanym na cele szkolne.

b). Wielkość sal w stosunku do liczby uczniów, i

c) osłonięcie sal:

figura, klasa		wysokość szerokość		długość		liczba, szerokość, wysokość		okien	
		sali (w metrach)							
I.	przeogolowienca	30	4.6	6.6	4.2	1	1.25	2.0	(ku połudn. - z lewej strony)
I.	I.b.	39	4.6	9.3	7.5	2	1.25	2.0	(ku połudn. - z lewej str.)
III.	I.a.	45	4.3	7.1	10.7	2	1.15	1.57	(ku zachod. - z lewej str.)
III.	II.	58	4.3	9.5	12.0	3	1.15	1.57	(ku połudn. - z lew. str.)
III.	III.a.	34	4.3	12.5	8.5	2	1.6	2.0	(ku północy - z lewej str.)
III.	III.b.	34	4.3	4.7	6.5	2	1.15	1.57	(ku połudn. - z lew. str.)
III.	IV.a.	32	4.3	4.5	7.5	2	1.15	1.57	(ku połudn. - z lew. str.)
III.	IV.b.	31	4.3	4.5	9.2	2	1.15	1.57	(ku wschod. na mur odda- lony nie więcej jak 4 metry, z lewej str.)
III.	V.	39	4.3	8.0	6.3	2	1.15	1.57	(ku zachod. - z lew. str.)
III.	VI.a.	30	4.3	4.5	6.9	2	1.15	1.57	(ku połudn. - z lew. str.)
III.	VI.b.	31	4.3	8.6	7.5	2	1.15	1.57	(ku zachod. - z lewej str.)
III.	VII.	49	4.3	12.0	7.2	3	1.15	1.57	(z ku zachod. z tyłu, 1 ku półn. z lew.)
II.	VIII.	40	4.6	8.0	7.5	2	1.15	1.7	(ku zachod. - z lew. str.)

Uwaga. Szerokość sal obliczono w tym kierunku, w którym stoją ławki. Stół w sali III.a., która w tym kierunku mierzy 12.5 metr., ściśle dochodzi ledwie do połowy sali; a że ona bydlędo ku północy, więc bardzo późno się rozmidnia, a wiecznie zapada zmrok.

d. Pieniężne wygłaski walek kamyczkowe, opalone z węzłami drzewem.

e.) Ławki te same, na których siedzieli dydaktycy, a może i przeddydaktycy seraczejzych uczeniów. Stół ławek jest, niby to nowszej konstrukcji, z oparciem w tył.

f.) Wyhodli są zupełnie tak samo urządzone, jak zdarzało mi się widzieć w Kubiłowskiej karcemii; a jest ich aż cztery dla wygłaski klas i uczeniów, mianowicie 3 na 3. piętrze, 1 na 2. piętrze. — Na 1. piętrze nie ma dla uczeniów gimnazjalnych żadnego wychodka; muszą zatem biegać na drugie lub trzecie piętro.

g. Sale myją raz każdego roku, t.j. w czasie ferijów. Stramiatają je dwa razy w tygodniu; do gospodarki klasy jednak należy dopilaować, by czasem nie stała sala nie stramiatana przez dwa tygodnie.

h.) W tej sali do ćwiczeń gimnastycznych nie ma. Naukę gimnastyki pobierają uczeniowie w ławarytorium „Łokot”.

II. co do położenia budynku głównego:

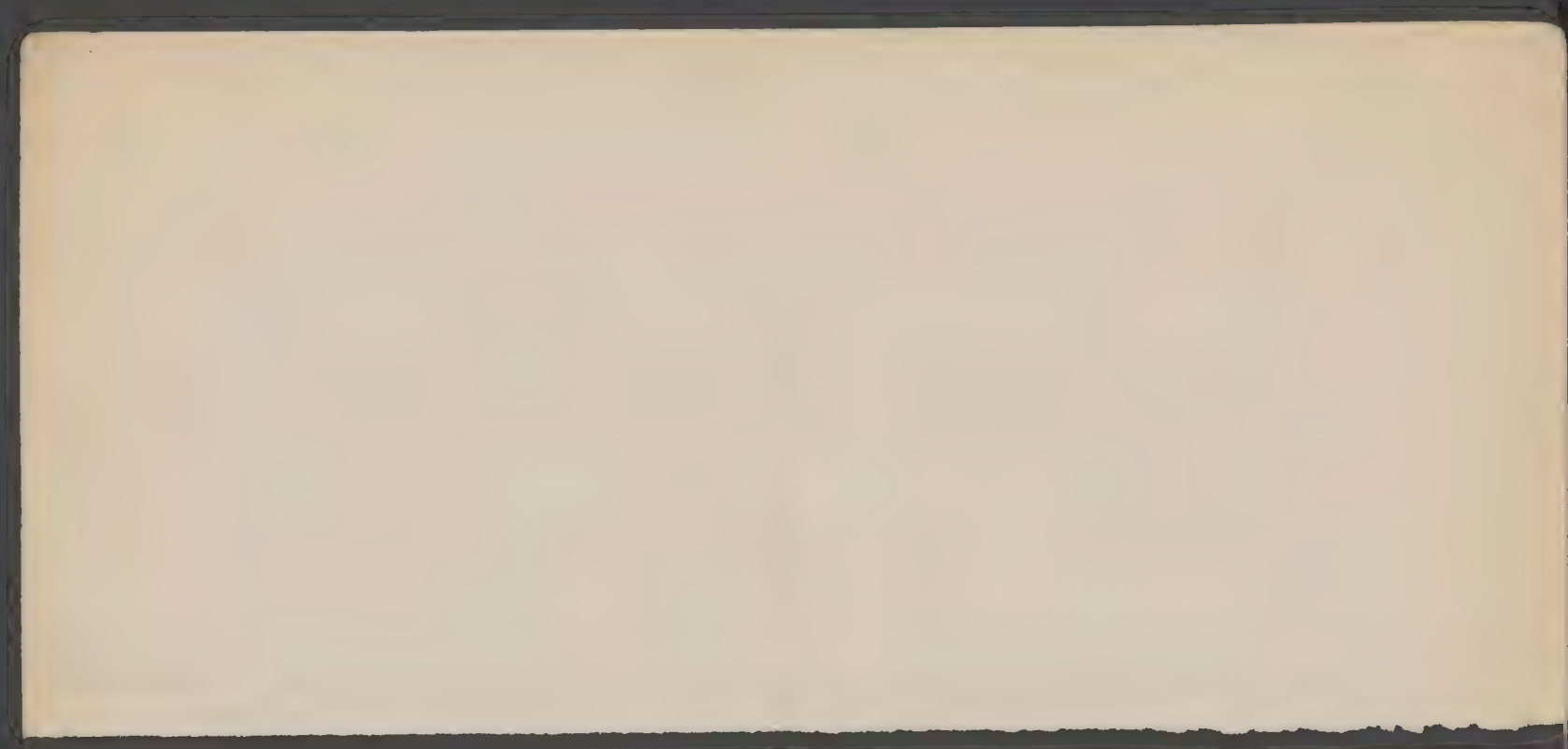
a.) Gimnazjum leży w śródmieściu.

b.) Od strony zachodniej po leży przy placu zw. Castrum, i południowej przy bardzo wąskiej ul. ormiańskiej, na której sarkofag rozciąga się nigdy nieustaje; od strony wschodniej przylega do innych zabudowań, a klasa II.b. straszy mnie swiatło dwóch oknami, wychodzącymi na bardzo ciasne podwórce i na mur sąsiedniego domu, który

łazy nie więcej, jak o 4 metry. Nacisnąć ze strony
południowej ma przed oknami cerkiew.

c.) Holnego miejsca dla zabawy uciano'w niema żadnego.

d.) Podczas paury między łechyami i kłobuczni przebywa
niedzieli na przestronnych i jasnych korytarzach.

Gymnazyum Trańciszka-Józefa
we Lwowie.

I.

Stan budynku szkolnego.

a.) Czy gmach był budowany na cele szkolne lub nie?

Główny budynek przy ulicy Batorskiego wybudował magistrat miasta Lwowa w r. 1876. z przeznaczeniem na gimnazjum, ale filia, w której mieszczą się klasy I. c. II. b, III. b i III. c znajduje się w kamienicy prywatnej na II. piętrze przy ulicy pańskiej.

b.) Jaka jest wielkość sal w stosunku do liczby uczniów?

W gmachu głównym mieszczą się klasy:

w parterze: IV. a mająca wysokości metrów 3.87, szerokości metrów 7.63, długości metrów 8.06 — i IV. b. tej samej wysokości i długości a szerokości metrów 7.49

na I. piętrze mają wszystkie klasy tę samą wysokość metrów 4.08 i długość metrów 8.22, a różnią się szerokością, a mianowicie klasa I. a ma metrów 7.56, I. b metrów 7.79, II. a metrów 7.79, III. a metrów 7.56, II. a metrów 7.87

na II. piętrze wysokości we wszystkich klasach wynosi metrów 4.08 a długość 8.22, szerokość zaś w klasie I. b metrów 7.56, w VI. a metrów 7.79, VI. b metrów 8.03, w VII. metrów 7.56 w VIII. a metrów 8.03, w VIII. b metrów 7.79.

Na filii klasa I. c ma wysokości metrów 2.94, szerokości metrów 5.88, długości metrów 9.24, klasa II. b. tej samej wysokości i szerokości a długości metrów 10.08, III. b wysokości metrów 3.36, szerokości metrów 7.56, III. c w kształcie romba ma wysokości metrów 2.94, szerokości (boki nierównoległe) metrów 7.56 i 8.40, długości (boki równoległe) metrów 6.72 i 7.98.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach wynosi:

w I. a 52, w I. b 51, w I. c 46, w II. a 54, w II. b 55 w III. a 49, w III. b 43, w III. c 45, w IV. a 46, w IV. b 46, w V. a 48, w V. b 47, w VI. a 30, w VI. b 30, w VII. 51, w VIII. a 40, w VIII. b. 39.

c.) Jak są sale przewidziane?

W gmachu głównym w każdej klasie są po 2 okna, trzykrotnie.

Wnętrze wysokości metrow 2'52, szerokości metrow 1'62. Na filii w klasach I.c, III.b i III.c po dwa okna szerokości metrow 1'62, wysokości metrow 1'92, w klasie II.b także same 3 okna.

d. Jakże są środki ogrzewania?

Zwykłe piece kamiennokamienne, w których pali się węgiel, tr. soli; na filii są po 2 piece, w klasach I.c i III.c jeden piece kielasny i jeden kamiennokamienowy.

e. Jakże są ławki?

Ogrzewanie są jeszcze ławki starej konstrukcji, 4, 5, 6 siedzeniowe, a wprowadza się nowa ławki 2 siedzeniowe.

f. Jakże jest urządzenie wychodków? Lirba takowa przeznaczona dla uczniów.

Wychodki są zbudowane na kamale i w gmachu głównym są w parterze 3 wychodki, na 1^{szym} piętrze 4, na 2^{ym} piętrze 4, a na filii 2 wychodki dla uczniów położone w piśniarce.

g. Jak często myją i kąpią się, sale?

Salę myją się w czasie dłuższych ferij, a kąpią się co soboty.

h. Czy kasa posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych?

Salę gimnastyczną w głębi ogrodu położoną sturą dla ćwiczeń gimnastycznych uczniów gimnazjum Franciszka Józefa i obok leżącej szkoły realnej.

II.

Postawienie budynku szkolnego.

a. Czy leży wśród miasta czy też na uboczu?

Główny gmach stanowi róg ulicy Batorego i Kamienniej, ale okna wszystkich sal klasowych wychodzą na ulicę Batorego bezpośrodkowo idąc, popod gmach gimnazjalny. Filia zaś leży przy ulicy państwowej, a okna sal wychodzą na dziedziniec Kamienniej.

b. Czy sąsiedni obszar jest zabudowany czy wolny?

Do gmachu głównego przypiera bezpośrednio przy ulicy Kamienniej zabudowanie szkoły realnej, a przy ulicy Batorego dziedziniec przetrwania przy sądzie kamnym, za gmachem zaś znajdują się ogródki, należące do gimnazjum i dziedziniec.

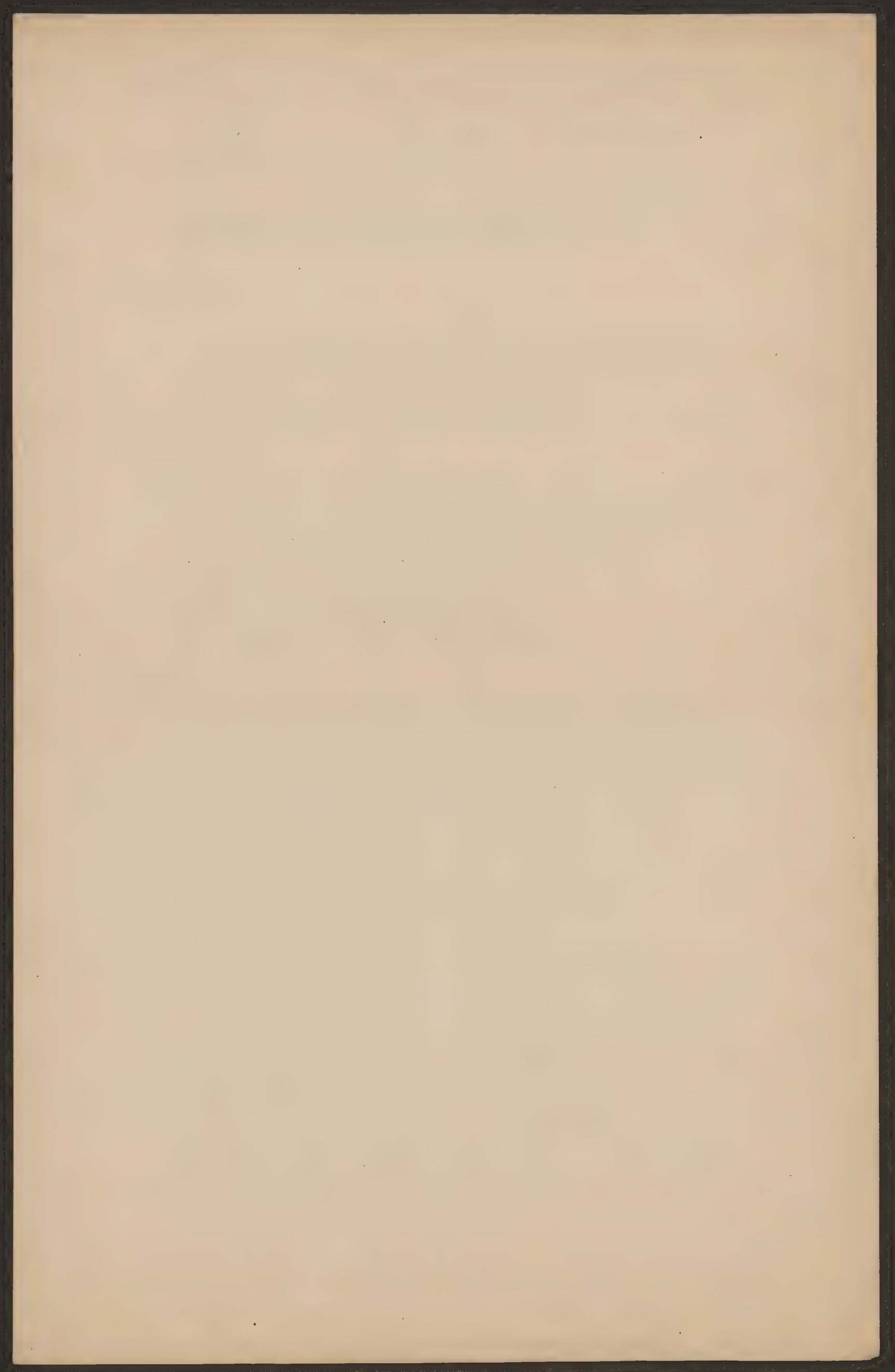
c. Czy przy kasa znajduje się ogród lub miejsce wolne dla zabawy uczniów?

W tyle gmachu jest ogródek, na który miodniki w lecie podras
pawę wychodzą.

d.

Gdzie miodniki przechodzą podras pawę między lekcyami
sukobnymi?

Latem w ogródku, a imo w klasach i na korytarzach.

Lwowski c. R. gimnazjum II.

I.) Stan budynku szkolnego.

a) Gmach nie był budowany na cele szkolne; dwa domy ^{2. piętro} prywatnie adaptowano.

b) Wielkość sal miarą metryczną.

	di.	sz.	wys.		di.	sz.	wys.
1.	7.50	6.25	3.75	12.	7.30	5.90	3.45
2.	6.00	6.50	3.75	13.	9.30	5.40	3.45
3.	6.50	6.50	3.75	14.	12.05	5.45	3.45
4.	13.95	5.46	3.48	15.	12.00	5.40	3.48
5.	6.10	5.70	3.45	16.	10.40	5.05	3.32
6.	5.95	5.60	3.48	17.	11.93	5.30	3.32
7.	11.60	5.30	3.48	18.	11.40	5.05	3.20
8.	10.90	5.05	2.75	19.	5.10	4.30	3.45
9.	11.50	5.10	3.45	20.	8.50	3.25	3.75
10.	13.68	5.20	3.45	21.	4.65	4.48	3.45
11.	9.25	5.40	3.48	22.	9.50	4.25	3.48

Poza tego w 10 salach mieści się: gabinety fizyki (4), gabinety historii naturalnej (3), biblioteka dla nauczycieli, dla rękopisów i programów, dla urników.

Przebiega ility urników w klasie 39.

c) Oświetlenie sal: po 2 (lub 3) okna 2^m 8^{cm} dług., 1^m 7^{cm} szerok. w sali; światło zachodnie i wschodnie; od zachodu na białe drewno, od parteru nieogólnie ciemny.

- d) Środki ogrzewania: piece z cegły; palowisko z korytarzy, w 4 salach wewnątrz.
- e) Ławki starej konstrukcji na 5-6 uczniów
- f) Wyżotki barzo złe, w środku budynku, w części korytarzami oddzielone od sal klasowych, lioba za mata, n.p. po jednym pisuarze na piętro.
- g) Myjnia, sale raz na rok, pamiętając dwa razy tygodniowo
- h) Własnej sali gimnastycznej nie ma.

II.) Północny budynek szkolnego.

- a) Budynek leży blisko śródmieścia przy ul. Gubernatorskich
- b) Ścisli obszar niezabudowany
- c) Wiercinca wprawdzie nie ma ani własnego ogrodu, ale od strony zachodniej placu publicznego, gdzie leży młotnica na prawkach przebiega.

at.

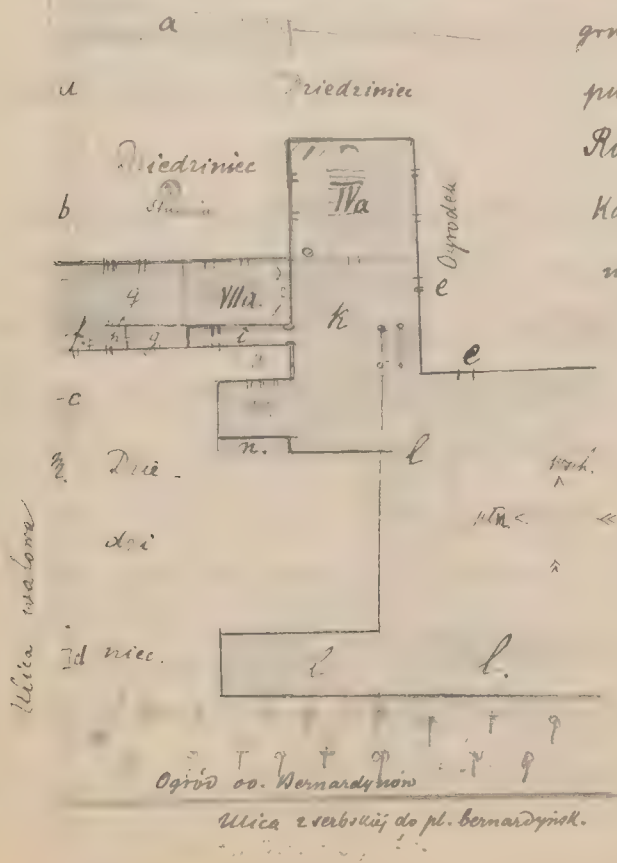

Gimnazjum chrzta we Lwowie.

Ad. II. i I.a. Gimnaryum crwarste patorione w r. 1879, liczące 763 uczniów rozdzielonych na 18 klas i zatrudniające wraz z dyrektorem trzydziestu nauczycieli, mianowicie 10 w klasach, 10 w których jest mała liczba dzieci i 14 rozstępów mieści się w trzech wynajętych, od siebie wzajemnie oddalonych ubikacjach, mianowicie 1. kl. 8, kancelarye i gabinety w budynku przy ulicy wiatowej, klas 5 przy ulicy Tyrałkowskiej w kamienicy prywatnej p. Jłowackiego l. 3 i klas 5 przy tejże ulicy l. 10 p. Jłowackiej. Wysłane radem ubikacje leżą wśród drzew, nie były budowane na wskazywanej pod każdym względem spełniającej się zasadom bezpieczeństwa i higieny szkolnej. Należy je do gimnaryum umieszczone w pobliżu gimnaryum niemieckiego i gimnaryum Franciszka Józefa w części północnej miasta wschodniej - na cmentarzu w części wschodniej i południowej, obecnie najlepiej zabudowane tu dworcem kolejowym mające zastawki naukowych środków. Tętnie prosto już od pięciu lat rozporządzeniem ministerialnym, sporządzane uchwały rady miejskiej, aby to gimnaryum przeniesiono na inną stronę, gdyż się odpowiedni lokal znalazł. W ostatnim dniu czerwca b.r. stały ofiarę Emil Dreger, w której ofiarował mi wybudowanie słownego gmachu na całym gruncie w pobliżu gmachu sejmowego - został także planów me przedłożył.

Ze względu na podział tego gimnazjum na trzy grupy potrzeba Karla opisać osobno, by odpowiedzieć na rentę punktów Kwerkyonarna 4. i II b, c i d.

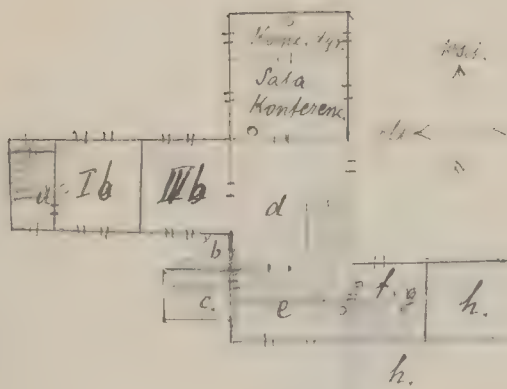
A) Kłasy i gabinety w ~~zauku~~ klasztorze Bernardynów mają umieszczenie najkompletniejsze a chociaż budyn-
nek z salami na dole ostrołukowo-plateau alleprionymi ^{do r. 1600} był w innym celu / w miesiony, to od dawna mieszły się
w nim szkoły, mianowicie ^{z 30 lat gimnazjum akademickie} ~~z gimnazjum bernardynów~~, później ^{od 1863} r. 1879 gimnazjum Franciszka Józefa.
Dobra chłona budynku jest osobowienie i obszerny dziedziniec, parotki chłód w dni gorące z powodu bardzo

grubył murów (na dole 155 cm., na pierwszym piątrze 132 cm., na drugim piątrze 96 cm.) ujemną brak wentylacji, oświetlenia, wychodów i wyjść. Również ujemną stronę jest to, że klasy mieszczą się w różnych warunkach. Kształt starożytniej budowy, na dole, piętrem i drugim piątrze, przez co nadwór podras prawie jest utrudniony.

Objasnienie planu (dół).

- a. Kamienica piętrowa na dawnym fortecznym murze.
- b. dom parterowy i Kuchnia.
- c. furtka do stróża i wrotki.
- d. brama główna.
- e-e droga z wrotki przez Korytarz do Koźniota.
- f. sionka i schody (do Kl. Ia i Ib. na piętrach)
- g. promieńskanie leżana.
- h. Kuchnia leżana.
- i Korytarz wiadący do wrotki.
- k. Klatka schodowa
- l. Kłondor.
- m. mur.
- p. Pistoary
- w. Wyhodki
- n. gotybnik leżana.

Plan pierwszego piętra.

- a. sien i schody do kl. Ia i Ib. (Ib na II piętrze)
- b. galeria do wychodków.
- c. wychodki
- d. klatka schodowa i schody.
- e. pokój nateriyu liter do kłantern.
- f. gabines dla historyi naturalnej; g. myia.
- h. h. Kłantern.

Sylwnaya piętra drugiego jest taka sama. Nad salą konferencyjną jest klasa VIII, nad kancelaryą dyrektora gabines chemiczny przyklatny, nad kl. Ib kl. Ia, nad IIb kl. Ic, nad e kl. VIIb. a w końcu myia g podprzewodnikowa siamara do kłanterny Korylara, z którego wychodzi się do gabinesu chemicznego, małego pokoiku nad ^{tytuł} gabinelem dla historyi naturalnej. Wychodków jest na dole i piętrze drugiem po trzy, na piętrze pierwszym dwa i jeden ramienisty dla użytku profesorów.

Normiary: Driedziniec cegianowy brukowany wynosi w przybliżeniu 1100 m². Niema na nim żadnego obrotu ani kłantern, tylko w niektórych latach uprawia na małej części pod murami terycym parę gnusów, mianowicie sadzi kukurudę. Tęgo roku nie było nic. Tęladz przedkłada umiowu paury, pod dorożem profesorów. Z inni następcy przyrządów ani sali gimnazyum uważa się porzasta. Nauki gimnazylu pobierają umiowu w sali Ton. Lokata, od nauczyciela leży Tomaryetwa.

Ad. I, b. kl. Ia i Ib są jednakie. Obydwie mają po 410cm. wysokości, 770cm. szerokości i 790cm. długości, czyli 249'800m³ przestrzeni. Porównaj liuba umiowu wynosi po 53 załam na 1 umiow wypada 4'6 m³ powietrza. Kłantern z nich jest ośmiokłantern 4 oknami po dwa po stronie zachodniej i wschodniej. Szerokość okna 1'30 m, ^{wysokości} szerokości 1'73 m. czyli na 60'83 m² posadzki wypada 8'99 m² światła. Łatanemni światła padającego z stron przeniosł niewykorzystane dla ów, oprawa był i firanyś niedobre. Sate ogrzewają się piecami kamiennymi z wewnątrz, stojącymi z tyłu na Tawka-mi był blisko. O pomieszczeniach e, f, g. nie; o h. mówiono. Tęladz wyniesienia potrzeba, że wychodki na dole były atlegle, wstawia od II piętra. Dostęp był ^{schody} z drugiego piętra a ^{dole} na ^{piętrze} na ^{bluzy} piętro opadł: 8+18 schodów, a na drugie piętro 15+16 (dwuramiennych). —

Kl. IIIa na dole, drzwi naprzeciw drzwi wychodzących do Korylaryka obok Kłantern. Klasa sklepiona ^{gładziwy (Kamplikowana)} płasko-^{okrągła} ośmiokłantern, częśi jedynak tuców przechodzi na Korylara i nyc, niewyrażana z tytu; z tego powodu nie da się obliczyć dokładnie przestrzeni w m³. Szerokość 2'5'80m, długość ^{2'70} 2'75m, wysokości ^{średnia} od ~~podłogi~~ podłogi. Na sklepieniu 4 m. Umów 31. Piec w nyc miary Katedra i tablica kamienna, opalany z wewnątrz. Okna dwa wychodzące, dają światło dobre (pod lewą ręką umiow), ale Katedra w cieniu. Okno Kłantern ma 1'30 m. szerokości, 1'73 m. długości. Na 40'46m² posadzki wypada 4'48m² światła. Największą niewygodnością jest zaścierbro ślusarna na przylegającym driedzinu, nie nateriyum do snoty, który wydał się głośno się zachowywać kładz ślusarski lub balkon. (około 161'84 m³, na 1 um. 5'22 m³ powietrza)

Kl. IVa jest zarazem jako napobierająca sala echoratyczna i wyciż zbierają się umiow wie na wiecówki mikiewiowek. Ośmiokłantern 4 oknami na przestrzeni, od północy i południa. Okna

mają taki sam wymiar jak w VIIa. Długość sali 13'15 m, szerokość 9 m, wysokość 4'22 m. razem 499¹³/₁₃ m³ przestrzeni. Na 11835 m² posadzi przypada 896 m² ścian. Światło z przeciwnych stron niezdrowe dla uczniów siedzących w środku (dwa rzędy ław) - a dla grubości murów i oddalenia okien ile zatamania (cień) dla siedzących między oknami. Odległość okien od siebie w całym budynku o m. Umies 50 na 1 m. 10 m³

I piętro. Kl. IVb szerokość 7'90 m, długość 8'65 m, wysokość 4'10 m, przestrzeń 284'15 m³. Okien 3 od

Posadzki:
69'33 m²
Ścianki: 6'22 m²

Zwischdu i zachodu. Umies 51, więc na 1 umia 5'5 m³ powietrza. Piec Kamykowy z wewnętrzną opre-

wany, stoi w ławie z ławkami - na blikko. Dwa rzędy ław. Światło z północy. Wychodów 2 na piętrze, bez pi-
- Kl. I. a. I. c. ^{dług. 8'85 m, szerok. 8'80 m, wysokość 3'37 m} Umies 54, więc na 1 umia 5'5 m³ powietrza. 4 okna. Posadzki 75'68 m² - Ścianki 8'96 m²
Przebiegi 25'04 m³ - Posadzki 75'68 m² - Ścianki 8'96 m²

Kl. VIII szerokość 8'70 m, długość 9'25 m, wysokość 3'37 m. Okien 2 (od południa i północy). Dwa rze-
dy ław. ^{przebiegi: 359'18 m³} Światło z północy. Na 109 m² posadzi 4'8 m² ścian. Umies 38, więc na 1 umia 9'45 m³ po-

wietrza. Piec z ławkami, Kamykowy, z wewnętrzną opre-

Kl. VIIb szerokość 4'40 m, długość 9'45 m, wysokość 3'05 m. Na 46'3 m² posadzi 3'28 m² ścian. Okien
dwa na zachód. Gorąco w ławie i smród z wychodów. ^{Przebiegi: 141'21 m³} Umies 30, na 1 m. 3'7 m³ powietrza. Piec Ka-

mykowy, z wewnętrzną opalą się, stoi z ławkami, bardzo blisko z boku od ostatniej ławki. Okien dwa
po 173 cm. wysokości a 95 szerokości. -
Wychodów trzy.

Wychodów bez pirowarów, proste rymy blaszanej i cynkowej brązowanego na dole dla Kl. Ia Ib, IIIa i
IIIa tj na 195 uczniów try! Na I piętrze dla Kl. IVb więc na umies 51. dwa. Na II piętrze
dla Kl. VIIb, VIII i Ic ¹²² try. Wychodów na piętrze bez pirowarów, nawet bez rymy, pro-
mitywne i niewosłepne...

Gabinety ciemne. Dla historii naturalnej: malunki pokoi i drzew ciemna nyma, dla fizyki na VIII klasę
długość ale wąski pokój, nieprzystępny potas godzinie szkolny; dla chemii malunki pokoi, biblioteka w
sali konferencyjnej nabiła w kilku wafel. Geografowie tuż są z mapami, globami i obrazami Langla po
Klasach w sali konferencyjnej.

Sale biela raz na rok, w wakacje, wtedy także myją po bieleniu podłogi, tynki i okna, zamieniają
dwa razy na tydzień. Proch ścierają wójsennie-umies 51 i profesorowie surdulami. Do obsługi jest
jeden teryan - stary, który ma także obowiązki rządzić dnem na opat.

Wyjście. Kl. Ia i Ib mają wyjście wprost z ciemni na skrzydle. Dla kl. innych otwiera teryan
drzwi ku kościolowi, którymi można obejść na osto klasowni Kościół na plac Bernardyński; podłoga
słabą ogromną przed - ale oprócznia się budynem przed, bo wejście do Korytarni i wąski, ma tylko 23 m. szeroko-
kości. ^{Korytarni sam ma 1'80 m. szerokości} W razie potrzeby ogromne niebezpieczeństwo dureria się. -

B. Klasy pod L. 3 przy ulicy Tyrańskiej znajdują się na dole w drugiej dwupiętrowej Kamieni-
cy a ułożeniu 4 klasy zajmują front, jedna zaś ma okna na obuwny dziedziniec. Okna są
tak blisko nad poziomem chodnika, że przechodzących do potowy ciata widać, sąg Karay do klasy
zaplasać może. Ulica jest brukowana korbami, natryś do najszerszych i najbardziej umiarkowanych
wiedzi bowiem do Winił. Przy niej znajdują się szpital: woskowy i porcelanowy, słab ciele pogrzeb,
marne wapiła na ciurzenia lub z porcelan, odwożeni chorzy, opat dla szpitali i t.p. Okien obiorai
nie można, gdyż mównica umiarkowana stoją a nawet zagładający do okien roboty dystansy.

Ulica pod l. 3 przy ulicy Tyrałowskiej jest oddzielenie od frontu
głównym budynkiem o 580 kroków.

Objaśnienie planu.

a sionka ciemna z kilkoma schodami do kl. IIIa

b. ciemna kuchnia z wejściem do kl. IIb i powiatu dla religii ruskich

c. prywatne pomieszczenia.

e sionka wjazdowa.

f. Ułata schodowa, przy g (sionka schodowa do piwnicy) i k
chmiej i wchodzi się do trójkątnego powiatu (a) ślad do kl. VIb

d-d. podłoga. l. długi dziedziniec. m. wychodki. n. mi-

schanka prywatne. o śrogi i słupie wynajęte do rozkładu.

Kl. III ciemna, bo nad oknami galerii pierwszego piętra, w kl. IIb, Va, IIb i VIb mura okna
podczas leżących być ramionami, bo ulica brukowana kostkami jest bardzo nieczysta i
głęboko mure, nawet okna nisko nad chodnikiem.

Rozmiany: IIIa szerokość 5.16 m, długość 8.10 m, wysokości 3.65 m; 20 km⁽²⁾ 1.30 szer. 2.00 wysok.

Na 41.79 m² posadzki 9.20 m² iniała. Uwierzon 43. - Przechwini 15232 m³, na l. umia 3.5 m³ powietrza.

Kl. IIa szer. 5.30 m, długość 5.28 m, wys. 3.65 m. Okna dwa szer. 1.30 wys. 2.00 Na 38.44 m²

posadzki 3.20 m² iniała. Uwierzon 45; przechwini 139.28 m³; na l. umia 3.09 m³ powietrza.

Kl. Va szer. 7.30 m, długość 5.28 m. 3.45 wysok. Przechwini 107.62 m³ Okna 2. Na m² 29.72 posadzki 9.20 m²
iniała. Na l. umia 2.8 m³ powietrza. Uwierzon 38.

Sala religijna szer. 5.20 m, długość 3.95 m, wys. 3.65 m. Okna 1. Na 20.54 m² posadzki 4.60 m² inia-
ła. Przechwini 74.97 m³. Uwierzon po kilku w oddzielnych godzinach.

K. IIb Uwierzon 45. Szer. 5.28 m, długość 5.63 m, wys. 3.65 m. Na 29.72 m² posadzki 9.20 m² iniała
Przechwini 88.57 m³, na l. umia 1.97 m³ powietrza.

Kl. VIb Uwierzon 35. Szer. 5.28 m, długość 5.61 m, wysokości 3.65 m. Na 29.62 m² posadzki 9.20 m² iniała
Przechwini 88.21 m³, na l. umia 2.2 m³ powietrza.

Kloak przydzielonych na 149 um. i dom leżący: 2 !

W3. Przy Va i IIa duża ilość powietrza
przechwini 2.59 m. szer. 5.28 długość. a 3.65 wys.
ale w imię pełnego przepływu napowietrza z
półkolumn i parawan.

Klasy umieszczone w domu przy ulicy Tyrałowskiej m. 10 są rozmieszczone i dla tego planu nie
kreski. Klasa IIIb największa ma wejście z wjazdowej sieni; naprzeciw niej jest Krawiec. Jest to duży
pokój o trzech oknach na ulicę tyrałowską i ma pesane okienko do kl. IIa i b Va i VIb, bo znany,
i okien podwójne leżące obrotowe nie można z powodu braku na ulicy i niskiej osi. Klasy Vb.
i VIa są na przeciwie. gładne od frontu, doślad prowadzi walcu dwuramienne ciemne schody. Klasa
Najest duży obrotowy pokój o trzech oknach (właściwie dwa okna i drzwi na werandę), Vb małym ka-
walerskim pokojem, w którym nie ma pralni miejsca na kalendarz; okien ma dwa. Podłogowy pokój stary
za sion. Drzwi mogą być tylko do jednej klasy obrotowe innej przekształcić sobie nawzajem wyrażem,
bo pokój ten jest mały. Okien dla ruchu na ulicy i kalendarz obrotowe podczas nauki nie można.

Korony umieszczone wewnątrz gipsu wewnątrz klas II c i III c. Są to dwa ^{miła} podaje
potłoczone ściany w dziedzinie w parterowej oficyjnie przerobione przed brama łady ze słajni a przy-
tykające a były do wychodków sąsiadują kamienicy; z tego powodu jest ściana brama ogniwa (cesta).
Podwójne jest drzwi wysto utrzymaw, ale ma powietrze ratunka wyładowani. Na przeciw ścienka.
pa w rożnieniu parterowych oficyjnych ludzi ubodny - z tego różnie trafiają się ściany i niedowidzia w czasie
lunary. Wychodków stał był narysował klas I, j sta 189 umiów na dole umiów przytuleni - na
przeciw ulazy II c.

Rozmiar: kl. III b. długość 8.20 m. szerokość 5.72 m. wysokość 3.25 m. Okna wysokość ^{1.73} 3 m. szerokość 0.95 m.
Na 41/90 m² posadzki 4.92 m² imiatta. Przewiet 152.42 m³. Umiów 43. Na 1 umiwa 3.54 m³ powietrza.

II b. długość 8.00 m. szerokość 5.78 m. wysokość 3.17 m. Okna ^{wys. 1.66 m. szer. 0.81} 3 m. szerokość 0.95 m. Na 46.28 m² posadzki 4.32 m² imiatta.

Przewiet 146.58 m³. Umiów 38. Na 1 umiwa 3.8 m³ powietrza.

II a. długość 5.35 m. szerokość 5.72 m. wysokość 3.17 m. Okna ^{okna} 3 m. szerokość 0.95 m. Na 30.60 m² posadzki ^{2.88} 3.8 m² imiatta.

Przewiet 97.00 m³. Umiów 28. Na 1 umiwa 3.6 m³ powietrza.

II c. długość 8.75 m. szerokość 4.75 m. wysokość 2.75 m. Okna ^{okna} 3 m. szerokość 0.95 m. wysokość 1.55 m.

Na 41.56 m² posadzki 5.88 m² imiatta. Umiów 42. Na 1 umiwa 2.72 m³ powietrza. Przewiet 114.29 m³.

III c. długość 7.80 m. szerokość 4.75 m. wysokość 2.75 m. Okna ^{okna} 3 m. szerokość 0.95 m. Na 37.48 m² posadzki 5.88 m² imiatta.

Przewiet 102.98 m³. Umiów 38; na 1 umiwa 2.6 m³ powietrza. —

Dla filii nr. 10 wychodków przytuleni na dole piętra!

Dwa 6/10 umiów Miniatura w. o. kl. I b. VII a, VII b, VII i Kamienicy, ponem porcieśniały dyrek.
Loroni „Ich verleihe das die Leihung der Aufstellung sehr schmerzhaft ist.“ Na zaproszeniu dyrektora pociągł
na filie i umiów II b, III a i VII a pos. l. 10 III b, II c i III c. Robit obine uwagi i powodu braku, czemu
raduchy i miłgosi. Na polegniach wywarit ubolewani (kwaśne sehr) i raduch jest tak umiówiony,
przyjemny, że miłgosi sławit o łepne, ale wierszochen kamieł il miłgosi? Takit sam opis z tymkami wy-
gotowanu po umiówieniu dla Miniatura, umiówionu ponak, umiówionu ponak. —

Na filii wiodu przez kamienice z wewnątrz ogrodniam, dla czarnoty słajni blaski Tawel
Lawki sławitnickie, pokrajane przez rdzonu. Teraz pereli się umiwa wystapi krajany
Tawel - to raduch wyskry wierszichu deskę, bo na jego konie daje się umiwa, lub hebluje.

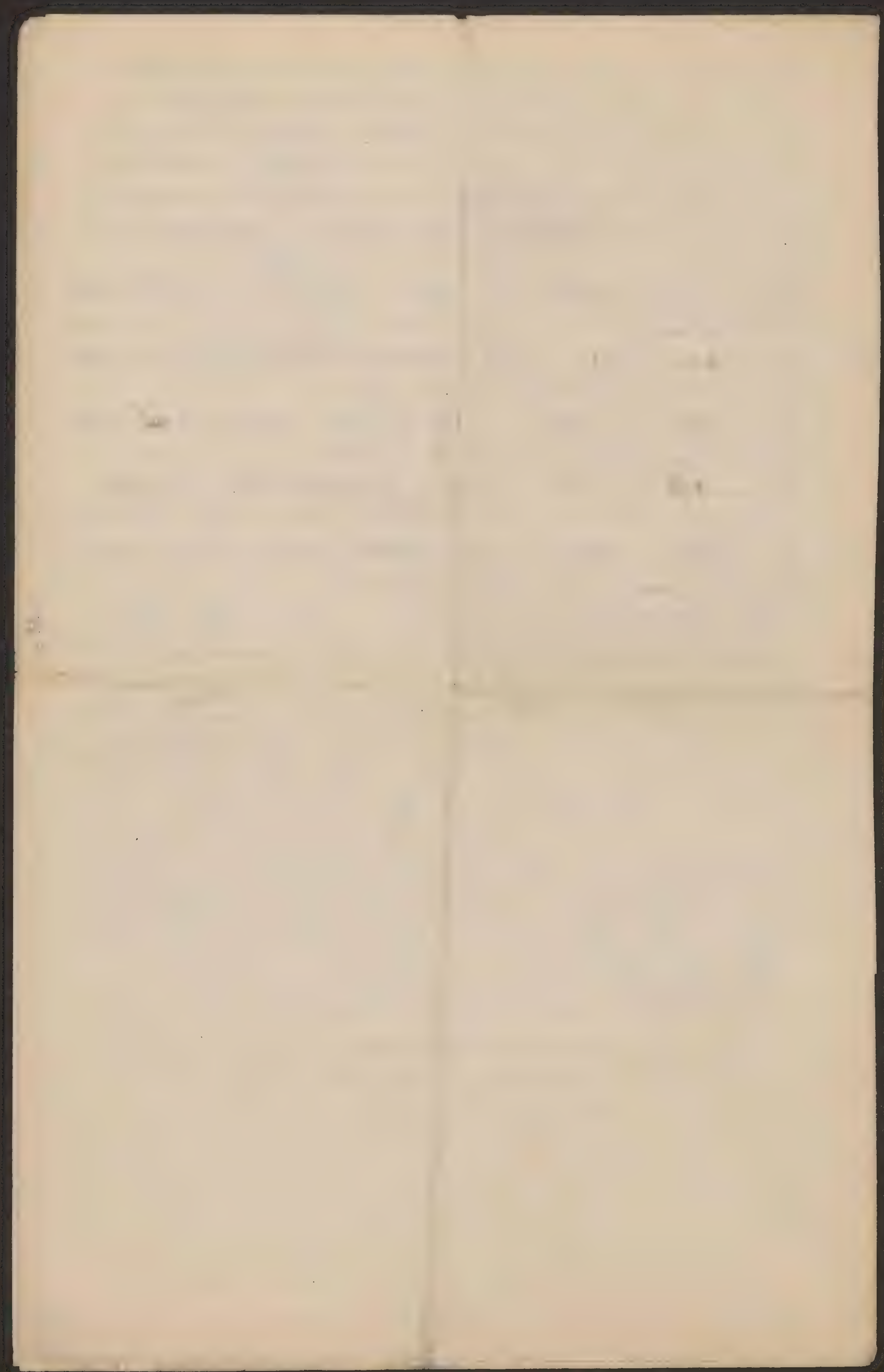
Wychodki przytuleni, bez pisowarów. Na kl. I b, I a (schodzą z góry) VII a i VII b 4. na
195 - trzy różnego wieku - do tego należy rożna liczba z 10 osób.

Dla kl. IV b więc na 57 umi. dwa, na II piętrze sta 122 umiów trzy.

Na filii nr. 20 sta kl. III a, II b, I a, II a i VII b 4. na 206 umiów trzy i stróż (pomocnik)

Na filii nr. 10 sta kl. II c, III c, III b, V b i VI a 4. na 189 umiów jeden na dole. —

= dłużej ogłaszać za metą, aby naci dla każdej klasy przys-
cusi' wyłazni obojny zjedoch.

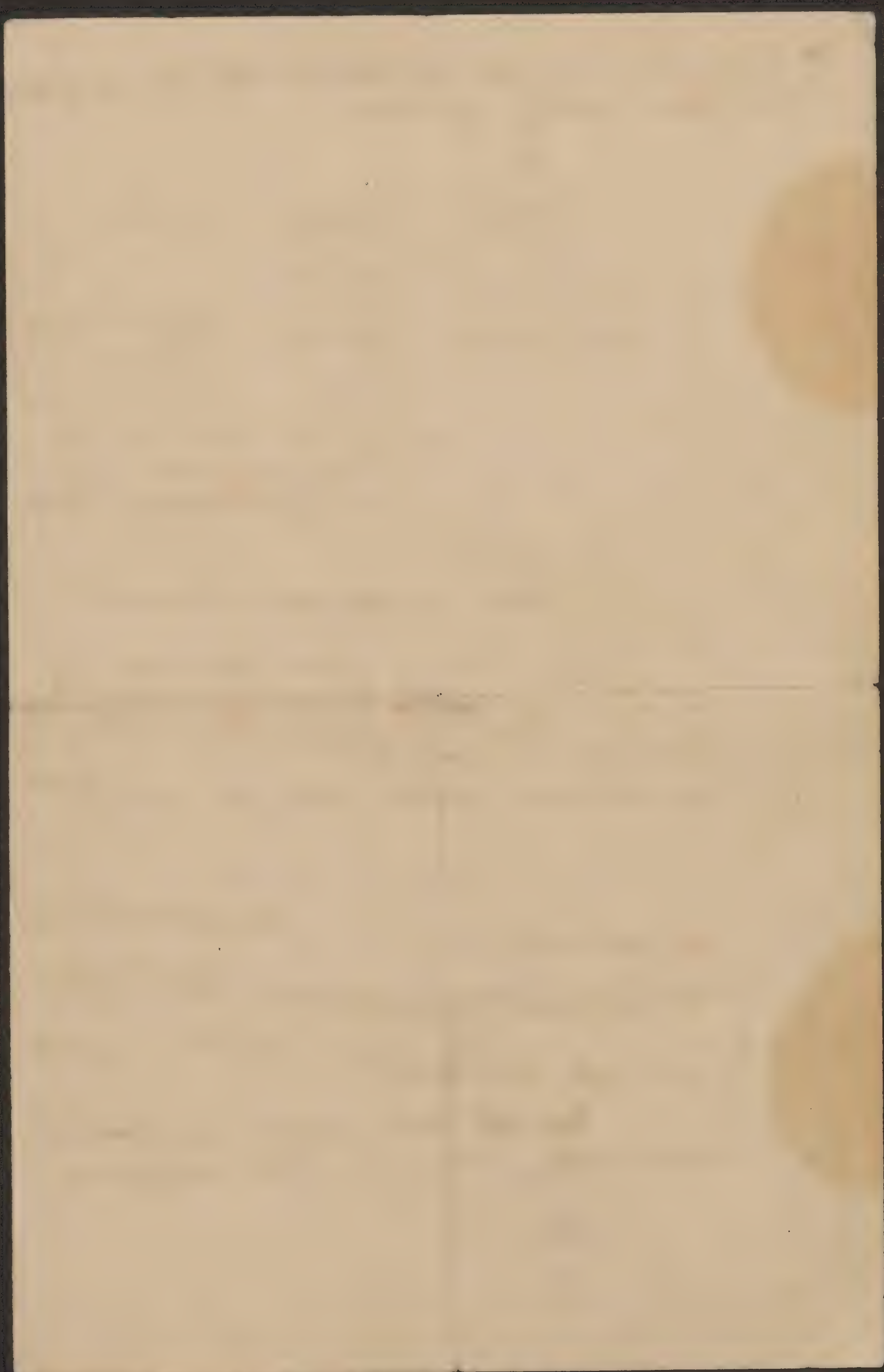
Wzrost i obrot realna.

I.) Stan budynku szkolnego.

- a) Czy gmach był budowany na cele szkolne lub nie? *budynek miejski nowy, umiarkowanie wybudowany dla szkoły realnej nr. 1876*
- b) Jaka jest wielkość sal w stosunku do liczby uczniów? *szersz: 8 m 47 cm, dług 7 m 74 m*
(Podać wymiar wysokości, szerokości i długości). *wiekszość sal ma szerokość 4 m.*
- c) Jak są sale oświetlone? *poł. światła - korydory sali, obrot*
(Liczba okien, szerokość ich i wysokość). *brzy mchy wysokie a 1.5 m. szerokie, światła korydory i północne.*
- d) Jakie są środki ogrzewania? *piase kamienne, palowito - samej*
(Rodzaj pieców, czy się pali zewnątrz sal czy też wewnątrz). *alanie.*
- e) Jakie są ławki? *stare wygodne na 5-6 uczniów*
- f) Jakie jest urządzenie wychodków? Liczba takowych prze-
znaczona dla uczniów? *urządzenie wychodków przym. 1200 i tyle*
zawieszonych w budynku. Nie która istota klasowa drzeli
- g) Jak często myją i zmyłają sale? *kurzyłony w sali. D. wychodków. Czystości nie są regularne.*
- h) Czy zakład posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych? *sale myją raz do roku, a zmyłają powierchołone każdej strony i stół*
praplan klas i kurzyłony nie ma.
- h) Czy zakład posiada własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych? posiada*
sale gimnastyczne w szkole z gumnaryan fr. Tofa.

II.) Położenie budynku szkolnego.

- a) Czy leży wśród miasta czy też na uboczu? *strani u środku miasta przy*
ulicy Kamiennej.
- b) Czy sąsiedni obszar jest zabudowany lub wolny? *Budynek umiarkowanie*
zjedoch strony do kamiennej przeczłony, cdańi' strony
- c) Czy przy zakładzie znajduje się ogród lub miejsce wolne
dla zabawy uczniów? *do przym. 1000 m. dyrektora.*
Don obierany drzewi nie wchodzi
dnie aleje Kartańowe.
- d) Gdzie młodzież przebywa podczas pauzy między lekcjami,
szkolnemi? *W dni ciente i koczne na dziedzińcu,*
u innych czasie - w klasach, ciente na kuryłan

26

Budynek gimnazjalny w Przemyślu. 1887/8.

I. Stan budynku szkolnego.

a.) Gimnazjum w Przemyślu umieszczone jest w gmachu projekcijskim i przylega do kościoła jezuickiego, dziś na magazyn wojskowy obróconego, od strony południowej. Mieściło się w nim dawniej 5 klasowe kollegium jezuickie, i nierawodnie był w tym celu stawiany. Budowę rozpoczęto w r. 1627 i od tego czasu nigdy gruntownie nie restaurowano. Lwykła drewni trochę wiszących normiarów stanowią wchód. Słody jedne, drewniane, w murawa, no w ściany klatki wchodowej.

b.) Parter I b. Długość 12'48 m. Szerokość 7'22 m. Liczb pomieszczeń 56

VI b.	"	7'90	"	6'16	"	42
III b.	"	6'48	"	9'16	"	48
klasa religii mojżeszow.	"	6'48	"	4'11	"	—
V b.	"	6'48	"	7'27	"	37.
VI a.	"	6'48	"	7'11	"	37.
I piętro VIII a.	"	6'63	"	9'16	"	43.
I c.	"	6'63	"	4'11	"	29.
VII a.	"	6'63	"	7'27	"	35.
V a.	"	6'63	"	7'11	"	39.
IV a.	"	8'37	"	9'16	"	49.
VII b.	"	8'22	"	5'69	"	39
II piętro II b.	"	6'63	"	9'16	"	55
VIII b.	"	6'63	"	8'69	"	34
II a.	"	6'63	"	11'38	"	43.
III a.	"	8'53	"	9'48	"	49
I a.	"	13'27	"	6'00	"	59
IV b.	"	12'95	"	6'00	"	47

741

Wysokość sal wynosi 3.89m. - Co do wysokości jednak trzeba zauważyć, że przełożona hierba klas ma niskie sklepienia, przez co przestrzeń wewnątrz przynajmniej o $\frac{1}{6}$ się zmniejsza. (Przez całą długość budynku prowadzi na wysokości pięter zewnętrzne korytarze szer. 4.72m., ale w części środkowej ciemno. - Wymiary podane są według planu urzędowego. Wogóle w klas jest sklepionych.

c.) Parter. I b. 3 okna od wschodu kratowane

2 od południa, do których nienowicie twarząmi kurwieni.

VI b. 2 " " kratowane

III b. 2 " "

klasa relig. 1. " "

V b. 2 " "

I Piętro VIII a. 2 " "

I c. 1 " "

VII a. 2 " "

I a. 2 " "

IV a. 2 " "

VII b. 2 od wschodu, nienowicie mają światło rylu.

II Piętro II b. 2 od południa

VIII b. 2 " "

II a. 3 " " nienowicie mają światło rylu.

III a. 2 " "

I a. 3 od wschodu, nienowicie mają światło rylu.

IV b. 3 od zachodu.

Okna na dole i na I piętrze są 1.84m. szerokie i 1.25m. wysokie, na II piętrze szerokość ich jest taka sama, ale wysokość wynosi tylko 1.74m.

Z powodu znacznej grubości murów, zwłaszcza na dole i I piętrze tworzą wycięcia okien głębokie framugi, które wiele światła odbierają. Storów nie ma nigdzie pomimo południowego stania w przebiegu części klas. -

d.) Do ogrzewania służą powyższe piece kamieńkowe opalane od strony korytarza. Tylko VI b. na dole i IV b. na II piętrze mają opalenie z południa. Ta ostatnia sala ma 2 piece ale niestety jeden nie do nagrzania.

bo się z niego dymią bardzo. Pod tym względem jest to sala
najniekorzystniej położona. Jedną ścianą przylega do
wspomnianego kościoła (magarynu), drugą do gabinetu
fryzernego, nie dającego się ogrzać a spoczywa na równi
nie opalanej nawie bocznej kościoła. Temperatura w nim
wchwilę, gdy się uczniowie znajdują w klasie, rezultuje
więcej, jak $8^{\circ} R$. a mierono nawet 6° . Podobnie położona,
choć cieplejsza, jest klasa I i na II piętrze, po drugiej stronie
kościoła. Mają jeszcze tę wadę, że dach nad nimi leży mniej
jak dach nad główną nawą kościoła, wskutek czego stosownie
do wiatru w jednej lub w drugiej się dymią. Za tymi klasami
leżą gabinety fryzerny i przyrodniczy, które z tych samych przyczyn
nie mogą być ogrzane ani nawet opalane. Lufy w gabinecie
historji naturalnej grozi zawaleniem z powodu przecięcia, lufy.

e.) Ławki są drewniane, nie lakierowane, konstrukcyi starej
prawać nie znanej, długości rozmaitej stosownie do rozmiarów
sali, większa część ^{stara} bardzo; o wygodzie nie ma mowy, w wielu
klasach ledwie pół metra przypada na jednego ucznia.
W klasach I a i II a ustawione są ławki aż w trzy rzędy, reszta
wreszcie w jeden rząd.

f.) Wychówki umieszczone na każdym piętrze w przedwieniu
korytarzy są ze wszelkich względów niekorzystnie urządzone; od
korytarzy oddzielone są tylko małymi przedpokojami. Drzwi
otwierają się wprost na korytarz, często przez lenistwo uczniów
są wręcz nierozknięte, wskutek czego smród nieznośny,
rozchodzi się zwłaszcza w wilgotne dni, po całym budynku. -
Liczba wychodków dla uczniów na dole 5 na I i II piętrze po 4.

g.) Zamiatają sale dwa razy na tydzień (środy i soboty). Te razy
myją nie wiadomo ale nie częściej jak 2 razy rocznie. Podłoga
stara, nierówna, sekatą, żadną miarą nie da się do przystosowania. -
h.) Sali gimnastycznej właściwie nie posiada.

II. Potożenie budynku szkolnego.

- a.) Laktad jest położony na uboczu, a jednak blisko samego śródmieścia na potrocznym stoku wzgórza, które się ciągnie na południu od miasta. Niekorzystne jest bardzo bliskie sąsiedztwo gr. kat. katedry, bo częste drwonienie uniemożliwia naukę.
- b.) Z dwóch stron obszar sąsiedni jest wolny i swary plac noszący imię Czackiego.
- c.) Ogrodu ani nawet podwórza stosownego rakład nie ma.
- d.) W czasie prawy przebywa młodzież na korytarzach, albo na otwartym placu przed gimnazjum, który jednakże jest zupełnie niestosowny do zabawy, bo leży przy gościńcu publicznym i ułatwia młodzieży wyjście do miasta. —

I. Stan budynku szkolnego.

a) Gimnazjum mieści się w dwupiętrowym gmachu, urządzeni na ten cel skonstruowanym skrotem miasta według planu zatwierdzonego przez Wyższe Ministerstwo oświaty.

b) W tym gmachu znajdują się następujące sale:

na II. piętrze:

	Długość	szerokość	wysokość	Dla uczniów:
sala (opraciownia obumi)	8.30 m	4.65 m	4.40 m	—
" gabin. fizykalnego	8.60 "	5.40 "	"	—
" do myślenia fizyki	8.30 "	6.65 "	"	—
" klasy IV.	9.00 "	5.90 "	"	38
" gab. hist. natural.	12.30 "	6.65 "	"	—
" klasy III.	8.30 "	6.65 "	"	48
" " VIII.	8.30 "	5.40 "	"	34
" " VII.	8.30 "	5.15 "	"	19

na I. piętrze:

sala biblioteki	8.60 "	5.40 "	"	—
" dla relig. katol.	8.30 "	4.65 "	"	—
" konferencyjna	8.30 "	6.65 "	"	—
" na przechowywanie	5.90 "	3.00 "	"	—
" kancelaryjna Dyrektora	5.90 "	5.90 "	"	—
" kl. I. a. i dla exhort. i t. lat.	12.30 "	5.90 "	"	31
" " II. a	8.30 "	6.65 "	"	31
" " V.	8.30 "	5.40 "	"	34
" " VI.	8.30 "	5.15 "	"	23

na dole:

sala dla gimnastyki	8.55 "	5.75 "	"	—
" klasy I. b.	8.00 "	6.50 "	"	31
" " II. b.	7.95 "	5.25 "	"	30

c) Oświetlenie sal jest zupełnie odpowiedne, gdyż salna są 2.25 m wysokości i 1.25 m szerokości i rozmieszczone w następujący sposób:

w klasie:		I. a.	I. b.	II. a.	II. b.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
z regułami na murach	z lewej strony:	4	2	2	3	2	3	3	2	2	3
	z tyłu:	.	2	2	.	2
	z przodu:	1	1	.
Razem		4	4	4	3	4	3	3	3	3	3

Sale przeznaczane na klasy mają światło wschodnie, zachodnie i północne a przechowywania północnego. —

d) Sala przeznaczona na kąpielowe piece transportowe, w których paleniska wykonane są z wewnętrznej sali. Wokół sali przystawione w głąb w ścianie wentylator kominowy, odprowadzający z sali niebezpieczne substancje.

e) Układanie siłowni po stronie w Tawrach ulepszonej konstrukcji, jak wskazane jest na rysunku przekroju.

Wysokość Tawra zastosowana jest ile wynosi do wzrostu uczniów.

f) Na mychodki przeznaczono

na dole 1 ubikację a 2 osobniki, zamkniętymi przeszkadzami;

„ I. piętro 2 ubikacje „ 5 „ „ „

„ II „ 2 „ „ 6 „ „ „

zastawianiu grubych próżni. W miejscu przewidzianym jest na celu w stole nakładany metalowy lejek, wewnętrznie omalowany. Do dwa części lejki łączą się z rurą przechodzącą przez wszystkie piętra. Przez tę ubikację mychodkową przechodzą z góry na dół 2 tacie obrotowe, które służą do poruszania się z góry wentylatorami.

zastawianiu próżni mniejszych urządzeń w przeznaczonych ubikacjach; jednej stronie cementowane, kamienne ścianki.

Ważnym praniem jest wchód do tych ubikacji z korytarzy, które stałym nawet większe w nieprzeznaczonym miejscu jest nieprzeznaczony i niebezpieczny mianowicie, że do mychodki prowadzi drzwi podwójne zamknięte, a mychodkach zastawianiu dla wentylacji stworzyć przeszkodę i niebezpieczny w drodze do sufitu.

i korytarze wyją się raz w roku, podczas wielkich festi, kamień i raz w tygodniu.

ad przystawione w samym gnieździe szkolnym przewidzianą salę do ćwiczeń gimnastycznych, niestety jednak obowiązane jest kontraktem do rozwiązania osobnej sali gimnastycznej.

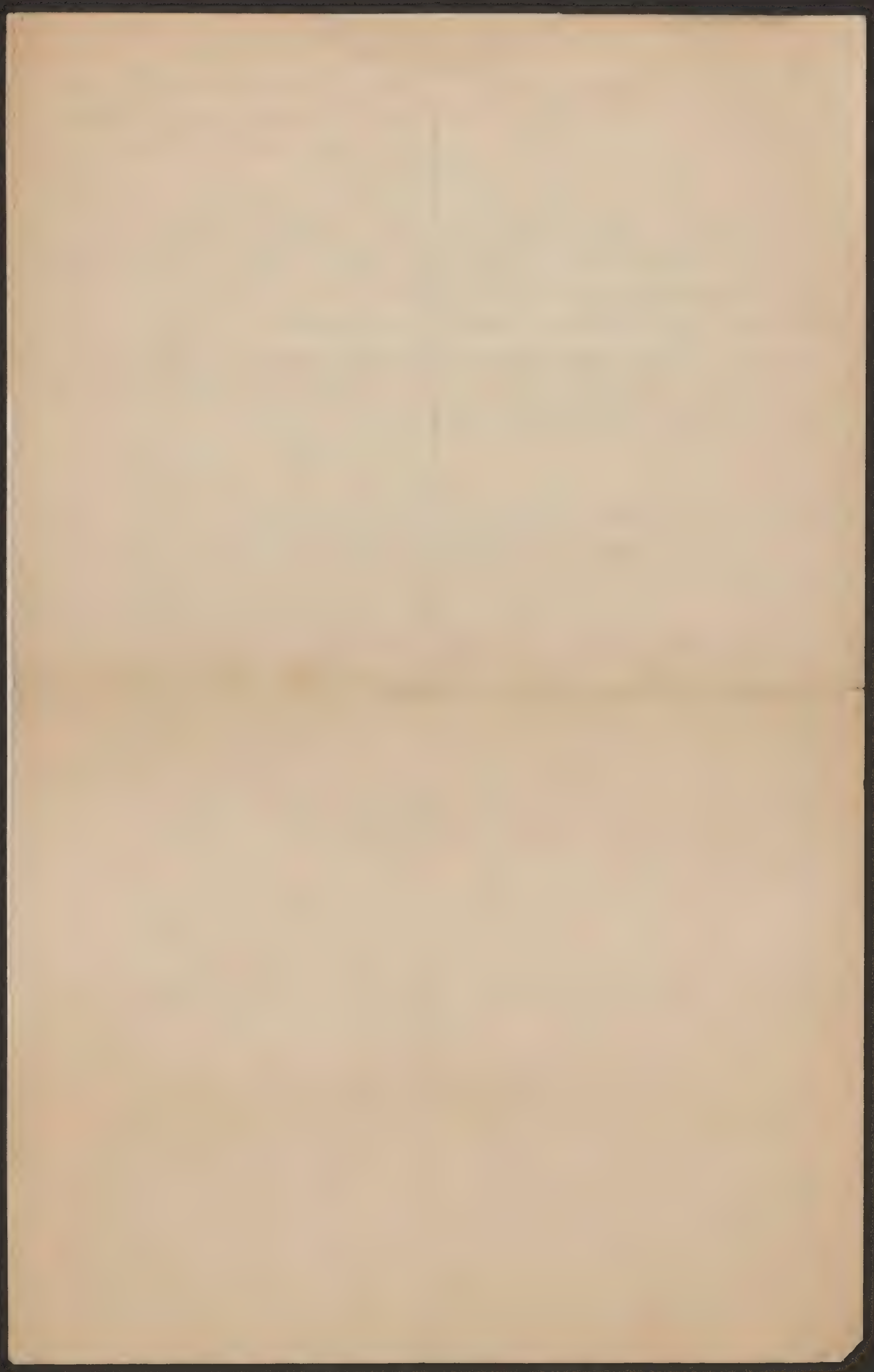
II. Położenie budynków szkolnych.

Wyższe gimnazjum leży na uboku. Mimo to istnieje ist. lat. blisko maszyni pracowni, do którego niebezpieczna na nachyleniu; istnieje zaś ist. gr. umiarkowanie przez rynek i przemieszczają raz przez tłumy ludzi, by się dostać do szkoły.

- b) W organizacji gimnazjum uwzględnić po obu stronach Dąbny przynależne wstępach po 10 m; od frontu prezbiterium obok gmachu ulica w odstępie 15 m, a z tyłu uwzględnić się Dąbny obok Dąbny, poza którym być ogród spacerowy miejski.
- c) Na tym to Dąbny odbywać maturalnych gimnazjalna ćwiczenia gimnastyczne w lecie, w porę pogodną; w zimie i w zimną porę odbywać się te ćwiczenia w sali gimnastycznej. Na Dąbny ustanowić też właściwe przyrządy gimnastyczne.
- d) Dąbny maturalnych lekcyjami szkolnymi prowadzić maturalnych na wspomnianym Dąbny w lecie i w pogodną porę; w dni zimne lub zimne porę w klasach lub w sali gimnazjalnej z korytarzy, które są nie na porę, mogą być z 50 m szerokości.

Od grona profesorów c. k. gimnazjum
w Sanoku dnia 5° października 1887.

M. Bruckański

24
Sławieński 7/11 887

Wielmożny Panie Profesorze!

Przytany pierwszy korespondencja
udzieliłem korespondencji przedmi
czasem nowego kółła p. Urzędowi do
załatwienia. — Przykro mi było do
wiedziarszy w, że nie odpowiedział
na moją wiadomość, z tego też powodu, cho
ciaż jestem tylko teraz szeregownym
w nowym kółle przypiecam kółła ucy
nić życzeniem Wg. Rana i kółła sam
sejnego. —

Zochaję z winnym uraowaniem

Wg. Rana stego

Wierucha

Odповідi na Kwestyonarysz
I Stan budynku szkol.

- ad a) budowany przez Ob. Żerwicków w piotnie
18 wredn na cele szkolne, rozszerzony
przez c. k. Prząd w roku 1830. -
- ad d. piece żelazne, ugotu ceglane, ugotu
kamienne, opalane z węglami.
- ad e) nowo sprawionych jest 80, ładierotnych
na popieloto, według now. systemu, kach
o 3 siedzeniach - rentu stare żuryle; co
rodu sprawnia ^{Prząd} nowe za 200 złot aż do
^{zastąpienia} ~~zastąpienia~~ starych nowych; gmina ob
wiązała się sprawniać dla miy gmina, lewa po
stronie burdo uporwie. -
- ad f) system kawatowy, kał wywosi się do
in do czasu, w perstruktury przeistocze
nie na system rurkowy z kawatami do
wyrozenia kał - dla uczniów jest 12 kie
dreń i 3 prisoary. -
- ad g) 3 razy do roku się myje t. j. podczas głównych
żerpi, Nowego Narod. i Wniebanoy.
zamiatają się regulując co cindy i soboty
kurymy co dreń.

ad b/ i c.

Sale	Wymiar sat			Liczba wymiarów			Liczba	Uwaga
	Dług	Szer.	Wysok.	okien	Wys.	Szerok.	urniów	
IA	11'00	7'06	4'00	4.	1'60	1'10	38.	dół
IB	7'64	6'87	3'20	2.	1'60	1'10	37.	sklepiona i wilgot.
IC	7'70	6'68	3'20	2.	1'60	1'10	35.	du
IIA	11'36	7'44	3'23	4.	1'70	1'10	50.	1 piatko
IIB	10'70	7'50	3'45	4.	1'60	1'10	52.	dół
IIIA	8'30	8'00	3'35	2.	1'80	1'15	40.	2 gie piatko
IIIB	8'25	8'10	3'35	2.	1'80	1'15	42.	
IIIA	7'35	8'10	3'35	2.	1'80	1'15	36.	
IVB	6'90	7'00	3'23	2.	1'70	1'10	35.	1 sze pia tro.
VIA	7'70	7'50	3'23	2.	1'70	1'10	31.	
VIB	6'70	6'60	3'23	2.	1'70	1'10	29.	
VI	11'25	7'65	3'23	4.	1'70	1'10	51.	
VII	8'00	7'52	3'23	2.	1'70	1'10	33.	
VIII	8'30	7'25	3'80	2.	1'70	1'10	29.	

Uwaga powyższe wymiary są podane w metrach. -

ad h/ Sali cwiżcu' xadur nř poręda doład,
ten wbi skurania o przeciżczenie woro
wari n podwórce na łak giunudyseu;
mucha odbywa tų obecnie n sali emstyrekał.

II Potożenie budyseu

ad a) budyseł giunary. leży wem miasła.

ad b) z 3 stron wolno leży, z tkej przypięta
do budyseu drwy karist jezicki, obecnie
katedra gr. kat. .

ad c) Znachodzi tų podwórce i maly ogród, któ
re doład jeuse nř sa, umarzone na łala
we dla usuiću; doład rybiega mtożie

ad d/ prodzas prauk na obszeray jalec pned
budyseu potożay. .

C. K. gimnazjum w Tarnopolu

I Stan budynku szkolnego

a) Gmach tutajszczy wybudowany umyślnie na cele szkolne. Wybudowano go na pomieszczenie dawniejszych sześciu klas gramatykalnych i dwóch kursów filozoficznych. Przed kilkunastu laty rozszerzono go przez dobudowanie skrzydła zachodniego.

Obecny gmach jest budynkiem dwupiętrowym o dwóch skrzydłach. Długość budynku wynosi 45.05 m, długość skrzydła wschodniego 27.65 m, zachodniego zaś 19.46 m. Szerokość skrzydła wschodniego wynosi 11.46 m, zachodniego 12.48 m.

W budynku szkolnym mieści się 6 klas i 5 równorzędnych oddziałów, kancelarya Dyrekcji, składająca się z sali konferencyjnej i biura dyrektora, biblioteka dla nauczycieli, zajmująca 2 sale, biblioteka dla młodzieży w 1 sali, gabinet historyi naturalnej w 2 salach i gabinet fizyczny w 2 salach i sala religijna. Oprócz tego zajmuje także w budynku dyrektor pomieszczenie składające się z 4 pokoi, kuchni i przedpokoju, również mieszka w budynku szkolnym teryciarz zakładu zajmując 2 pokoje, z których jeden łączy się z kuchnią. Celem umieszczenia klasy VIII i dwóch oddziałów klasy VIII wynajęto w bieżącym roku 3 sale w zabudowaniu Ks. Jezuitów, oddzielone od gmachu szkolnego obrumiem dziedzińcem, ponieważ na umieszczenie tych klas w budynku szkolnym nie było już miejsca.

b) Wielkość sal w stosunku do liczby uczniów jest następująca:

Ia Klasa	liczy 42 uczniów, jest 10.75 m długości 6.95 m szer. 3.60 m szer.
Ib Klasa	" 41 " " 9.17 " 7.04 " " 3.60 m "
IIa Klasa	" 46, " " 9.48 " 7.20 " " 3.60, "
IIb Klasa	" 42 " " 5.85 " 6.95 " " 3.60, "
IIIa Klasa	" 47 " " 10.59 " 6.79 " " 3.60, "
IIIb Klasa	" 36 " " 7.82 " 6.95 " " 3.60, "
IVa Klasa	" 41, " " 5.93 " 7.12 " " 3.60, "
IVb Klasa	" 36 " " 8.14 " 7.12 " " 3.60, "
Va Klasa	" 34, " " 9.48 " 7.59 " " 3.60, "
Vb Klasa	" 32 " " 5.77 " 6.95 " " 3.60, "
VI Klasa	" 49 " " 9.80 " 7.75 " " 3.60, "
VII Klasa	" 36 " " 9. " 6.80 " " 3.60, "
VIIIa Klasa	" 31 " " 7 " 5.7 " " 3.60, "
VIIIb Klasa	" 30 " " 7 " 5.7 " " 3.60, "

(n.b) liczba uczniów podana w tym stanie z końcem 1^{go} półroczia b.r. rok,

- c) Wszystkie okna w zabudowaniu szkolnym są 1'08 m szer.
a 1'95 m. wysokości

Liczba okien w poszczególnych salach jest następująca

W Ia ok. 6, w Ib ok. 3, w IIa ok. 3, w IIb ok. 2
w IIIa ok. 6, w IIIb ok. 3, w IVa ok. 3, w IVb ok. 2
w Va ok. 6, w Vb ok. 2, w VI ok. 6, w VII ok. 3
w VIIIa ok. 2, w VIIb ok. 2,

- d) W Zakładzie pali się drewnem wewnątrz w piecach kamiennych.

- e) Ławki po części są nowej konstrukcji o siedzeniach dla 2 uczniów, po części starszej konstrukcji o siedzeniach dla 5 uczniów.

- f) Wychodki urządzone systemem rur zielonych okazały się nadzwyczaj niepraktyczne ponieważ w lecie nie zapobiegają ~~na~~ febrze, w zimie zaś zatykają się ponieważ kał w nich zamara. Utrzymanie porządku i czystości wymaga z tego powodu wiele wydatków, pomimo to trudno zaradzić niedogodnościom.

Do wytku metodziey Stukca pro 3 komórki na kaidem piętze, tylko jedna komórka na 2 piętze przeznaczona jest dla rodziny dyrektora.

- g) Sale myją się dwa razy do roku a zamiatają się 2 razy na tydzień; w lecie zamiatają się czasem 3 razy na tydzień.

- h) Zakład nie posiadał swojotłasnej sali gimnastycznej. Ćwiczenia odbywają się w zimie i w razie niepogody w jednej ze sal wielkorych przeznaczonych na sale wykładowe.

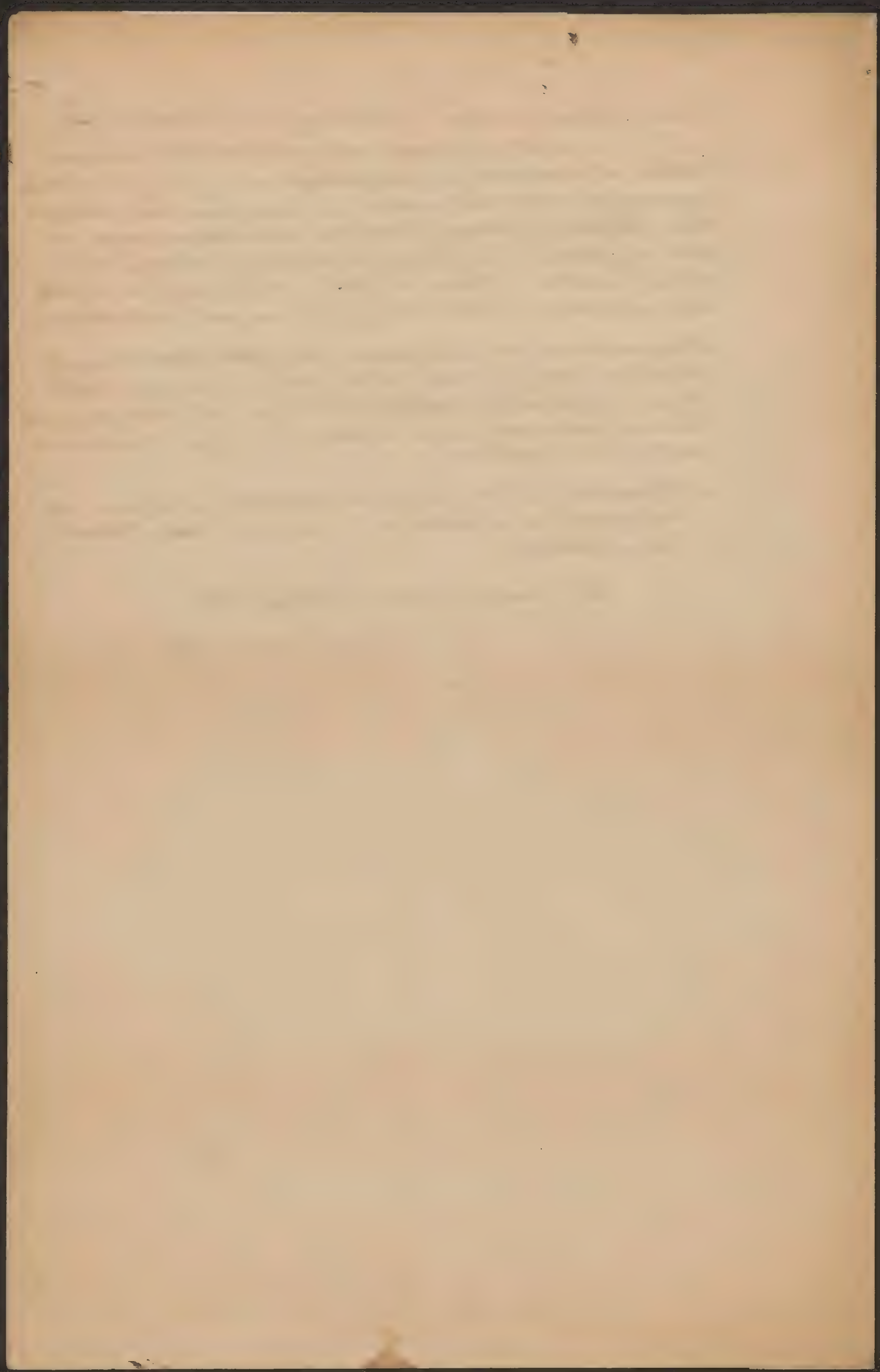
II. Położenie budynku szkolnego.

- a) Budynek gimnazjalny leży wśród miasta na ulicy wcale nie szerokiej a bardzo uczęszczanej. Ponieważ ta ulica stanowi główną linię komunikacyjną miasta Tarnopola, przez którą przebiega bardzo wielkiej przeszkody z powodu burkotu pnie, jeżdżących wozów i hałasu ulicznego. Starano się wprowadzić zamknięcie ulicy dla przejeżdżających, lecz temu oparło się tutejsze mieszczaństwo. Zrobiono tylko tyle dla zakładu, że wywieszono tablicę z ostrzeżeniem, że nie wolno przedkładać i ustawiono stale podnoszące się słupki, który przejeżdżającym owo ostrzeżenie czasem przysparza, lecz to nie odniosło wielkiego skutku, bo nieraz musi nauczyciel naukę przerywać z powodu burkotu lub gwaru ulicznego.

- b) Sąsiedni obszar po stronie wschodniej jest zabudowany. Stała tu w ostatnich czasach dwupiętrowa kamienica oddalona od budynku gimnazjalnego co najwyżej 6 metrów. Tym sposobem zastonięto widok i zaciemniono sale, których okna w tę stronę wychodzą. Przedstawienia dawniejszego czasu przy staraniu się koncesyi do budowy żadnego nie odniosły skutku. — Obszar po stronie zachodniej nie wychodzi wprawdzie na plac wolny, lecz nie jest zabudowany.
- c) Przy zakładzie nie ma ogrodu, jest tylko dość szczupły dziedziniec, który w zimie służy przeważnie na składowanie drewna, w porze zaś cieplej do ćwiczeń gimnastycznych. Podczas przerw między godzinami mogą uczniowie na tym dziedzińcu oddawać się zabawie.
- d) W pauczach między ławicami szkolnymi przebywa mto. dzieci przesiadujące na dziedzińcu, czasem na korytarzach lub w klasach. —

W Farnopolu dnia 6 lutego 888

Dr. Dziurawicki

Gimnazjum w Tarnowie

I. Stan budynku szkolnego

- a) Budynek wybudowany przed 10 laty przez rząd z przeznaczeniem na gimnazjum.
- b) Wysokość izb szkolnych wynosi 4.5 m.
Długość najdłuższej izby 13 m., najkrótszej 9 m.
Szerokość jest dwójaka: izby frontowe mają 8 m.,
izby boczne 6.2 m.
- c) Oświetlenie bardzo dobre. Najmniejsze izby mają po 3 okna, największe po 7 okna frontowe i 2 boczne. Wysokość każdego okna wynosi 2.65 m., szerokość 1.25 m.
Okna zwrócone na wschód, południe i północ.
Front budynku zwrócony ku wschodowi.
- d) Pieca są żelazne, konstrukcji Meidingera, wewnątrz izb opalane węglem, a tak urządzone, że ciepło da się w izbie według potrzeby regulować przez odpowiednie przesłoki.
Każdy piec ma odpowiedni wentylator. Oprócz tego znajdują się w każdej izbie po 2 otwory wentylacyjne: jeden u dołu, drugi u góry ściany, otwierane i w razie potrzeby do zamknięcia.
- e) Prócz trzydziestu kilku starych ławek nieodpowiednich na rachunek same nowe ławki konstrukcji dyrektora Traskowskiego, każda na 3 lub 4 uczniów. Ławki te są stosownie do wzrostu uczniów ciższegoj wysokości. Stoją one w dwóch rzędach: w salach szerszych dłuższe (na 4 uczniów), w salach węższych krótsze (na 3 uczniów). Ławki te są na dębowo lakierowane; w każdej mierzą się 3 względnie 4 otwory na katananie, których równie jak i atryamentu dostarcza rachunek, za co

po biera od każdego ucznia po 10 ct. na rok.
W jednej klasie jest 20 ławek, szwedzkich, każda
na 2 uczniów, ciworakięj wysokości.

- f) Są osobne myjnie, są dwa razy na rok, a ramiatują
dwa razy na tydzień. Kurytane ramiatują się.
Kiedy jest na dworze błoto, co dzień.

W westybule są 4 ławki do wycierania nóg, a przed
każdą klasą stoją stołki.

Na każdym korytarzu znajdują się po 4 szafki
i beczka ze świeżą wodą i kubki do picia.

- g) Wychodki są bardzo dobre, umieszczone i urządzone. Na
każdym korytarzu znajdują się po dwa, jeden na
prawy, drugi na lewy koniec, składające się
z otwartego pisuaru, przedniego ze wględem na
przywiozłe trzema ściankami, i trzech rampka-
nych komórek. Każda klasa ma osobną komórkę
i jest odpowiednią, na jej czystość.

Do pisuarów i do komórek dochodzi się przez dwa
rampkane przedzielki, co powoduje dalsze
się na korytarze gazów, które się niekiedy w po-
ne wilgotniej wydobywają.

Wychodki odnawiają się w zimie co 2 tygodnie,
w lecie co tydzień, a wrznię potrzeby i czyszczenia.
Co tydzień czyszczenia i mycia są, woda, wszystkie
wychodki.

- h) Zakład ma w suterenuach budynku własną salę dla
ćwiczeń gimnastycznych, jednakowo w stosunku
do liczby gimnastycznych uczniów na suterenu.
W lecie odbywają się ćwiczenia gimnastyczne na
podwórku, otoczonym do kota wysokim murem.

- i) Do nauki rysunków sturą dwie izby z oknami na
południe obróconymi. W jednej rysuje uczniowie
z tablicy i z wzorów na papierze, w drugiej z mo-
deli gipsowych, drzewianych i drewnianych. Pierw-
sza sala przeznaczona jest w stosowne stoty (celu
każdego ucznia osobny stół) i ławki, druga
w stosowne ławki i podstawy.

k) Gabinety - fizykalny i przyrodniczy - składają się z dwóch obszernych izb i pokoju, stwó-
żonego na pracownię dla nauczyciela.

Do gabinetu fizykalgos przytyka osobna izba dla
wykładów i fizyki, zaopatrzona w odpowiednie
okienne, i oświetlane gazem.

l) Biblioteka profesorów i biblioteka - uczniów mają
osobne izby.

l) Główna kancelarya Dyrektora z przedpokojem i obsze-
rny "sala konferencyjny, przykajacyj do kan-
celaryi, ma raktad. jeowne osobną izbę, w której
się przed lekcyami i w czasie przerw abieraja,
nauczyciele.

Wszystkie pod k, l, t. wymienione ubikacye mają
podłogę woskowaną.

m) W raktadzie muszą się takie pomieszkanię dla 2
statych stug i pomocnika w czasie zimowym.
Pomieszkanię te składają się z izby mieszkalnej
i z kuchni.

n) W raktadzie muszą się takie pomieszkanię Dy-
rektora z 5 pokojach w partene.

II. Polorenie budynku szkolnego

a) Budynek leży na uboczu, a jednak niedaleko
środmieścia.

b) Sąsiedni obzar jest ze wszystkich stron wolny
i po wstępi nasadzony drzewami.

c) Przy raktadzie jest dożyć obszarne podwórze, gdzie
się w lecie odbywaja ćwiczenia gimnastyczne.

d) Podczas przerw nauki wychodzą młodzień na ko-
rytarne jarne i tak obszar, że się po nich
wygodnie przemieszczają.

Próbowano wyprowadzić młodzień podczas przerw
na podwórze; ale doświadczenie nauczyło, że
to gwałta sa soba, marnie, statk, czasu i gwałt =

/

cone jest i wielkie niedogodnościami. Zresztą
dobre powietrze i izbach sńobnych i na koryta-
nach nie wymaga tego koniecznie. Tylko uczniom
klas umiśnionych w parterze wolno podczas przerw
wychodzić na podwórze.

P. J. Lurka
+

70

Do
 Honorownego Wydziału Koła Krajoznawczego
 Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych
 w Krakowie.

Na przesłany kwestyonażusz mam zaszczyt odpowiedzieć
 w imieniu grona profesorów gimnaz. Wadowickiego
 jak następuje:

Ad. I.

a) Gmach był budowany na cele szkolne. —

b)			sala	wysokość metr.	szerokość metr.	długość metr.
	kl. I. uczniów	50.		4.40	5.92	11.88
	" V	22	"	"	"	7.60
	" VI	21	"	"	"	7.74
	" II	43	"	4.30	6.20	12.05
	" III a	28	"	"	"	7.94
	" III b	28	"	"	"	"
	" VII	21	"	"	"	7.76
	" VIII	18	"	"	"	"
	" IV	39	"	"	6.15	8.66
	Sala rysunkowa			"	"	11.68
	" gimnastyczna			4.54	5.74	8.62

c) kl. I. II i sala rysunkowa mają po 3 okna, wszystkie inne
 po 2. — Wysokość okna = 2.55 metr. — szerokość = 1.26 metr.

d) Piece ielarne systemu R. Geburtha, pali się wewnątrz sal.

e) kl. I. II. III. a i b mają ławki starego systemu, długie;
 w innych nowego systemu, krótkie dla 2 uczniów.

- f) Wychodki o rurach drewnianych, umieszczone na skrajach budynku i połączone bezpośrednio z głównymi korytantami za pomocą korytanty 6.82 metr długości a 2.28 metr szerokości. Wchodzi do kanalu. Przy wilgoci, tróćm powietrzu całe korytanie przepetnione zabójczym fetorem, który się daje nawet i w klasach mocno uciążliwy. Wychodków dla uczniów 9.
- g) Sala myją, raz na rok, zamiatają 2 razy w tygodniu.
- h) Kantat ma własną salę dla ćwiczeń gimnastycznych.

Ad II.

- a) Budynek leży na uboczu. —
- b) W zachodni obszar sąsiedni zabudowany — z innych stron wolny. —
- c) Przed kantatem jest ogród 15 metr szerokości, 50 metr długości, za budynkiem — od strony północnej jest podwórze otoczone murem 30.80 metr szerokości, 56.50 metr długości.
- d) Podczas paury przebywa młodzież na podwórzu za budynkiem.

W Wadowicach 3. września 1887

J. Sawicki
prof. gimn.

